EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 30.1.2025.
COM(2025) 19 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

par to, kā tiek īstenota Regula (ES) 2021/821, ar ko izveido Savienības režīmu divējāda lietojuma preču eksporta, starpniecības, tehniskās palīdzības, tranzīta un pārvadājumu kontrolei

{SWD(2025) 8 final}

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

par to, kā tiek īstenota Regula (ES) 2021/821, ar ko izveido Savienības režīmu divējāda lietojuma preču eksporta, starpniecības, tehniskās palīdzības, tranzīta un pārvadājumu kontrolei

1. IEVADS

Šajā ziņojumā sniegta informācija par divējāda lietojuma preču ES eksporta kontroles un modernizētās 2021. gada 19. maija Regulas (ES) 2021/821 ("Divējāda lietojuma preču regula" jeb "Regula")[1] īstenošanu 2022.–2023. gadā, kā arī par dažām būtiskām norisēm 2024. gadā kopā ar agregētiem ES un dalībvalstu eksporta kontroles datiem par 2022. gadu.

Šis ir pirmais gada ziņojums, kas sagatavots saskaņā ar noteikumiem Regulā, kura stājās spēkā 2021. gada 9. septembrī. Tā ir svarīgs pavērsiens ES eksporta kontroles politikas attīstībā, jo nodrošina, ka tiek kopīgota plašāka informācija par dalībvalstu lēmumiem attiecībā uz licencēšanu eksporta kontroles jomā, lai palielinātu pārredzamību šajā jomā.

Kā prasīts Regulā un lai varētu īstenot datu vākšanas uzlaboto procesu, Komisija 2024. gada 17. janvārī publicēja vadlīnijas, par kurām panākta vienošanās ar dalībvalstīm un kuras attiecas uz eksporta kontroles datu vākšanu un apstrādi ("pārredzamības vadlīnijas")[2]. Šīs vadlīnijas ir palīdzējušas dalībvalstīm savākt statistiku, kas nepieciešama, lai sagatavotu ES gada ziņojumu par divējāda lietojuma preču eksporta kontroli. Šajā saistībā Komisija no 2023. gada 27. janvāra līdz 28. februārim organizēja apspriešanos ar ieinteresētajām personām par to, kā tiek vākti dati par eksporta kontroli. Ņemot to visu vērā, Komisija sagatavoja šo ziņojumu, izmantojot arī informāciju, ko dalībvalstis sniegušas[3] divējāda lietojuma preču koordinācijas grupā (*DUCG*). Sava apjoma dēļ dalībvalstu sniegtie dati par 2022. gadu ir apkopoti dienestu darba dokumentā, kas pievienots šim gada ziņojumam. Šo ziņojumu papildinās dati par 2023. gadu, kas tiks publicēti atsevišķā dienestu darba dokumentā 2025. gada pirmajā ceturksnī.

Šajā ziņojumā aplūkotajā periodā ir notikušas lielas izmaiņas ģeopolitiskajā situācijā. Krievijas agresijas karš pret Ukrainu, kā arī augošais konflikts Tuvajos Austrumos ir vēl skaidrāk parādījuši, cik svarīga ir divējāda lietojuma preču eksporta efektīva kontrole, un šāda kontrole ieņem aizvien nozīmīgāku vietu Komisijas reaģēšanā uz ģeopolitiskajām norisēm, jo īpaši sankciju īstenošanā. Tajā pašā laikā šajā periodā ir arī augusi vienpusēja eksporta kontroles izmantošana ārpus starptautisko režīmu darbības jomas, piemēram, attiecībā uz pusvadītājiem un pusvadītāju ražošanas iekārtām vai izejvielām, kas ir kritiski svarīgas paaugstināta riska pamattehnoloģiju ražošanai.

---

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/821 (2021. gada 20. maijs), ar ko izveido Savienības režīmu divējāda lietojuma preču eksporta, starpniecības, tehniskās palīdzības, tranzīta un pārvadājumu kontrolei (pārstrādāta redakcija) (OV L 206, 11.6.2021., 1. lpp.): https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/821/oj?locale=lv.

[2] Komisijas Ieteikums (ES) 2024/214 (2024. gada 10. janvāris) par datu vākšanas un apstrādes metodikas vadlīnijām, lai sagatavotu gada ziņojumu par divējāda lietojuma preču eksporta, starpniecības, tehniskās palīdzības, tranzīta un pārvadājumu kontroli saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/821: https://eur-lex.europa.eu/eli/reco/2024/214/oj?locale=lv.

[3] Dažu dalībvalstu kompetentās iestādes par divējāda lietojuma preču tirdzniecību ziņo arī publiski.

2. POLITIKAS UN TIESISKĀ REGULĒJUMA ATTĪSTĪBA

2.1. Eksporta kontroles politika

2.1.1. ES eksporta kontroles modernizācija saskaņā ar Divējāda lietojuma preču regulu

Pēc uzlabotās Divējāda lietojuma preču regulas pieņemšanas Komisija un dalībvalstis ir sākušas tās faktisko īstenošanu vairākās jaunās jomās, piemēram, pārredzamības, izpildes un spēju veidošanas jomā. *DUCG* ir bijusi liela nozīme, kā aprakstīts turpmāk 3. iedaļā, un tā ir paplašinājusi ES eksporta kontroles iestāžu infrastruktūru ar vairāku ekspertu grupu darbībām, kuru mērķis ir izstrādāt jaunas rīcībpolitikas, vadlīnijas, procedūras utt.

Cita starpā i) ir izveidota Jauno tehnoloģiju ekspertu grupa (*ETEG*), lai apmainītos ar informāciju ar dalībvalstīm par jauno tehnoloģiju riska novērtējumiem, ii) ir izveidots izpildes koordinācijas mehānisms, lai atbalstītu valstu tiesībaizsardzības iestāžu darbu visā ES, iii) ir izstrādāta Divējāda lietojuma preču elektroniskā sistēma (*DUeS*), lai uzlabotu informācijas apmaiņu starp attiecīgajiem Komisijas dienestiem un dalībvalstīm, un iv) partnerības ar privāto sektoru ietvaros ir uzlabota nozares informēšana un nozares atbilstība noteikumiem.

Komisija un dalībvalstis ir izstrādājušas vadlīnijas, lai dalībvalstu gada ziņojumos nodrošinātu pārredzamību par valstu lēmumiem attiecībā uz licencēšanu[4]. Šīs vadlīnijas ir sagatavojusi Tehnisko ekspertu grupa datu vākšanas un pārredzamības jautājumos, kuras sastāvā ir dalībvalstu eksporta kontroles iestāžu pārstāvji un kuru vada Eiropas Komisija.

Uzlabotajā Regulā papildu uzsvars ir likts arī uz kibernovērošanas preču eksportu. Ar to tiek mazināts iespējamais risks, ka šādas preces varētu tikt eksportētas no Savienības ar nolūku tās ļaunprātīgi izmantot saistībā ar nopietniem cilvēktiesību vai starptautisko humanitāro tiesību pārkāpumiem. Šajā kontekstā Komisija 2024. gada 16. oktobrī publicēja kibernovērošanas preču eksporta vadlīnijas[5], kas darītas pieejamas saskaņā ar Regulas (ES) 2021/821 5. pantu, lai galvenokārt eksportētājiem viestu skaidrību par to, kā pirms kibernovērošanas preču eksportēšanas nodrošināt pienācīgu rūpību un iekšējo atbilstību.

2.1.2. Apspriešanās un informēšana

Komisija un Padomes prezidentvalsts Čehija ar *DUCG* atbalstu 2022. gada 6. decembrī noorganizēja 2022. gada Eksporta kontroles forumu. Tas deva iespēju apmainīties viedokļiem par ES eksporta kontroles un modernizētā ES eksporta kontroles režīma īstenošanu ar gandrīz 1000 nozares un pilsoniskās sabiedrības ieinteresētajām personām[6]. Komisija sadarbojās ar Eiropas Parlamenta Izmeklēšanas komiteju *Pegasus*[7] un līdzvērtīgas spiegprogrammatūras izmantošanas izmeklēšanai (*PEGA* komiteja[8]) un stājās tās priekšā.

---

[4] Komisijas Ieteikums (ES) 2024/214 (2024. gada 10. janvāris) par datu vākšanas un apstrādes metodikas vadlīnijām, lai sagatavotu gada ziņojumu par divējāda lietojuma preču eksporta, starpniecības, tehniskās palīdzības, tranzīta un pārvadājumu kontroli saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/821: https://eur-lex.europa.eu/eli/reco/2024/214/oj?locale=lv.

[5] https://policy.trade.ec.europa.eu/news/commission-publishes-guidelines-cyber-surveillance-exporters-2024-10-16_en.

[6] https://policy.trade.ec.europa.eu/news/2022-export-control-forum-outcome-2022-12-13_en.

[7] *Pegasus* ir spiegprogrammatūra, ko izstrādājis Izraēlas kiberieroču uzņēmums *NSO Group* un ko paredzēts slēpti un attālināti instalēt mobilajos tālruņos, kuriem ir *iOS* vai *Android* operētājsistēma.

[8] https://www.europarl.europa.eu/committees/en/archives/9/pega/home/welcome-words.

2.1.3. Sadarbība ar trešām valstīm 2022. gadā

2022. gada 16. maijā Parīzē-Saklē [*Paris-Saclay*] notika ES un ASV Tirdzniecības un tehnoloģiju padomes ("*TTC*")[9] otrā sanāksme, un to rīkoja Eiropas Savienības Padomes prezidentvalsts Francija. Šajā sanāksmē *TTC* pauda kopīgu vēlmi eksporta kontroles rīkus izmantot drošības aizsardzībai. Konkrētāk, ES un ASV apņēmās uzlabot sadarbību un sekmēt informācijas apmaiņu par divējāda lietojuma tehnoloģijām un eksporta kontroli. *TTC* darbs tiek uzskatīts par ārkārtīgi svarīgu Amerikas Savienotajām Valstīm un Eiropas Savienībai kopīgu pieeju izstrādē reaģēšanai uz Krievijas agresijas karu pret Ukrainu, arī tāpēc, ka *TTC* veicina sadarbību eksporta kontroles jomā. Minētā sadarbība ir veicinājusi turpmākas kopīgas pieejas, ieskaitot kontrolēto preču saraksta atjaunināšanu, kurā tiek ņemti vērā daudzpusējos eksporta kontroles režīmos pieņemti lēmumi, sadarbību ar partneriem un regulāru apspriešanos par jaunām darbībām, kas varētu ietekmēt ES vai ASV.

Pēc *TTC* otrās ministru sanāksmes ES un ASV aicināja ieinteresētās personas piedalīties otrajā informatīvajā pasākumā par eksporta kontroli. Pasākums notika 2022. gada 19. jūlijā, un tajā tika parādīts progress, kas kopš 2021. gada oktobra panākts *TTC* Septītajā – eksporta kontroles – darba grupā. Tas arī deva iespēju nozares dalībniekiem, akadēmiskajām aprindām un pilsoniskajai sabiedrībai sniegt atgriezenisko saiti un idejas par turpmākām iniciatīvām un apspriest eksporta kontroles jomā īstenotās sadarbības prioritātes ar ES un ASV iestādēm.

ASV 2022. gada 5. decembrī sarīkoja trešo ministru sanāksmi Vašingtonas pievārtē. Runājot par sadarbību eksporta kontroles jomā, *TTC* pētīja, kā varētu vienkāršot transatlantisko tirdzniecību attiecībā uz divējāda lietojuma preču un tehnoloģiju eksportu un reeksportu, īstenojot informācijas apmaiņas pilotprojektu. *TTC* mērķis bija arī atvieglot tirdzniecību starp abām partnerēm, saskaņotāk pieņemot un publicējot pārskatītās daudzpusējā kontroles saraksta redakcijas, turpinot apspriešanos par jaunām regulatīvām darbībām un koordinējot informēšanu eksporta kontroles jomā ar citiem partneriem. Puses apņēmās uzlabot sadarbību izpildes jomā, tai skaitā konsekventi piemērot pret Krieviju un Baltkrieviju vērstos ar sankcijām saistītos eksporta ierobežojumus. Visbeidzot, ES un ASV paziņoja par nodomu sadarboties paaugstināta riska un jaunu tehnoloģiju eksporta kontrolē, vienlaikus nodrošinot pienācīgu aizsardzību pret šādu preču ļaunprātīgu izmantošanu.

Turklāt Komisija un dalībvalstis aktīvi piedalījās globālajā koalīcijā pret Krieviju vērsto sankciju jomā ("*GECC*"[10]), kurā ir 39 locekļi, kas, reaģējot uz Krievijas iebrukumu Ukrainā 2022. gada februārī, ir īstenojuši būtībā līdzīgu eksporta kontroli. *GECC* mērķis ir liegt Krievijai un Baltkrievijai piekļuvi precēm, tehnoloģijām un programmatūrai, kas nepieciešamas, lai turpinātu agresiju Ukrainā, un tādējādi atstāt to aizsardzības, kosmiskās aviācijas un jūrniecības nozari bez svarīgiem materiāliem.

Visbeidzot, ES un Norvēģija 2022. gada 13. jūnijā un 17. novembrī sarīkoja ES un Norvēģijas dialogus par ieroču un divējāda lietojuma preču eksporta kontroli. Puses apsprieda jauno ES

[9] 2021. gada jūnijā ES un ASV izveidoja Tirdzniecības un tehnoloģiju padomi, kas pirmo reizi tikās Pitsburgā 2021. gada 29. septembrī un vienojās par vērienīgu kopīgo paziņojumu, cita starpā piesakot sadarbību eksporta kontroles jomā. 1 no 10 darba grupām pievēršas eksporta kontrolei, informācijas apmaiņai un darbam ar tādiem tematiem kā tiesību aktu un regulējuma attīstība, riska novērtējumi un licencēšanas labā prakse, kā arī pieejām atbilstības nodrošināšanai un izpildei nozarē. Šīs darba grupas mērķis ir arī veicināt konverģentu pieeju izmantošanu paaugstināta riska divējāda lietojuma tehnoloģiju kontrolē un kopīgi informēt nozari par divējāda lietojuma preču eksporta kontroli.

[10] *GECC* locekļi ir Amerikas Savienotās Valstis, Apvienotā Karaliste, Austrālija, Dienvidkoreja, 27 ES dalībvalstis, Islande, Japāna, Jaunzēlande, Kanāda, Lihtenšteina, Norvēģija, Šveice un Taivāna.

Divējāda lietojuma preču regulu, Norvēģijas tiesību aktu izmaiņas un apmainījās viedokļiem par jaunākajām norisēm eksporta kontroles jomā, runāja par gaidāmajām eksporta kontroles režīmu sanāksmēm un apmainījās ar informāciju par atteikumiem. ES un Norvēģija apsprieda arī divējāda lietojuma preču un progresīvu tehnoloģiju eksporta ierobežojumus.

2.2. ES kontroles saraksta atjauninājumi

Regulas I pielikumā iekļautajā ES kontroles sarakstā būtībā ir uzskaitītas divējāda lietojuma preces (ieskaitot programmatūru un tehnoloģijas), attiecībā uz kurām jāveic kontrole, jo tās var izmantot gan civiliem, gan militāriem mērķiem. Saraksts tiek regulāri atjaunināts, lai atspoguļotu izmaiņas daudzpusējos eksporta kontroles režīmos, piemēram, Vasenāras vienošanās izmaiņas un izmaiņas Austrālijas grupā, Kodolmateriālu piegādātāju valstu grupā un raķešu tehnoloģiju kontroles režīmā (*MTCR*).

Komisija 2022. gada 21. oktobrī pieņēma Komisijas Deleģēto regulu (ES) 2023/66[11], lai atjauninātu ES kontroles sarakstu, saskaņojot ES Divējāda lietojuma preču regulu ar lēmumiem, kas pieņemti starptautiskajos režīmos līdz 2021. gada decembrim. Atjauninātajā sarakstā ir iekļauti jauni ieraksti elektronikas, pusvadītāju un datoru jomā, ķīmijas un bioloģijas nozarē un kosmiskās aviācijas un vilces dzinēju sistēmu kategorijā. Papildus tam Komisija 2022. gada 3. maijā pieņēma Komisijas Deleģēto regulu (ES) 2022/699[12], ar kuru sakarā ar to, ka Krievija veica militāro iebrukumu Ukrainā un tā dēļ tika pieņemti ES ierobežojošie pasākumi, kuru mērķis bija ierobežot divējāda lietojuma preču un tehnoloģiju eksportu uz Krieviju, Krievija tika svītrota no Divējāda lietojuma preču regulā noteikto Savienības vispārējo eksporta atļauju darbības jomas.

2.3. Valstu īstenošanas un izpildes pasākumi

2.3.1. Īstenošanas pasākumi

Divējāda lietojuma preču regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs. Taču tajā ir paredzēts, ka dalībvalstis var veikt noteiktus pasākumus, lai īstenotu konkrētus noteikumus, un ka informācija par valstu pasākumiem ir jāpublicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*. Attiecīgi Komisija 2022. gada 8. februārī[13] publicēja informatīvu paziņojumu, kurā ir sniegts atjaunināts pārskats par dalībvalstu īstenotajiem pasākumiem, tai skaitā par starpniecības un tranzīta kontroles paplašināšanu, kontroles piemērošanu arī sarakstā neuzskaitītām precēm sabiedrības drošības un cilvēktiesību apsvērumu dēļ, valsts vispārējo eksporta atļauju ieviešanu un kontroles piemērošanu sarakstā neuzskaitītu preču pārvadājumiem ES teritorijā. Šādi informatīvi paziņojumi nodrošina piemērojamo noteikumu pārredzamību un atspoguļo ES centienus atbalstīt eksportētāju veiktās kontroles konsekventu un efektīvu īstenošanu visā ES.

2.3.2. Izpildes pasākumi

Komisija nav informēta, ka valstu izpildes pasākumu sarakstā, kas publicēts kopā ar 2019. gada ziņojumu par eksporta kontroli[14], būtu kas mainījies.

[11] http://data.europa.eu/eli/reg_del/2023/66/oj?locale=lv.
[12] http://data.europa.eu/eli/reg_del/2022/699/oj?locale=lv.
[13] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:52022XC0208(02).
[14] https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM(2019)562&lang=lv.

2.4. Eksports no Ziemeļīrijas

Divējāda lietojuma preču eksports no ES uz Apvienoto Karalisti tika pakļauts kontrolei saskaņā ar Regulu līdz ar Apvienotās Karalistes izstāšanos no Savienības 2021. gada 1. janvārī[15].

Īpaša kārtība ir noteikta Protokolā par Ziemeļīriju ("ZĪ protokols")[16], kas paredz, ka Regulu piemēro Apvienotajai Karalistei attiecībā uz Ziemeļīriju[17] un Apvienotā Karaliste Regulas kontekstā ir kompetentā iestāde attiecībā uz eksportu no Ziemeļīrijas uz trešām valstīm ārpus ES. Komisija ir izstrādājusi speciālu, drošu elektronisku rīku, kas palīdz apmainīties ar informāciju ar Apvienotās Karalistes kompetento iestādi, kura atbild par Regulas piemērošanu Ziemeļīrijā un eksportam no tās, un šis rīks tika izmantots visu 2022. gadu. Tas dod Apvienotās Karalistes iestādēm iespēju piekļūt informācijai par atteikumiem, ko par būtībā identiskiem darījumiem izdevušas ES dalībvalstis, un divpusēji apspriesties ar izdevēju dalībvalsti, kā paredzēts Regulā.

3. DIVĒJĀDA LIETOJUMA PREČU KOORDINĀCIJAS GRUPAS DARBĪBAS

DUCG pulcē ekspertus no Komisijas un dalībvalstīm, lai izskatītu jebkādus jautājumus, kas saistīti ar eksporta kontroles piemērošanu[18]. 2022. gadā *DUCG* noturēja septiņas sanāksmes: 20. janvārī, 15. martā, 24. maijā, 14. jūlijā, 11. oktobrī, 8. decembrī un – kā Eksporta kontroles forumu ar ieinteresētajām personām – 2022. gada 6. decembrī. 2022. gada 14. jūlijā notika īpaša sesija ar mērķi izskatīt 2021. gada deleģētās regulas projektu, ar ko atjaunina Regulas I pielikumu. 2022. gadā ar *DUCG* notika arī apspriešanās par I pielikuma ārkārtas atjauninājumu, ar ko bija paredzēts iekļaut Austrālijas grupas kontrolētās preces.

3.1. Apspriedes par īstenošanas jautājumiem – vispārīgas informācijas apmaiņa

Komisija un dalībvalstu pārstāvji divējāda lietojuma preču koordinācijas grupā apmainījās ar vispārīgu informāciju par eksporta kontroles jautājumiem. Konkrētāk, *DUCG* apmainījās viedokļiem par tādiem īstenošanas aspektiem kā šķīrums starp "valstu pasākumiem" un "valstu kontroles sarakstiem" Regulas 9. panta kontekstā, atļaujas lieliem projektiem un nemateriālā eksporta/nodošanas kontrole.

3.2. Vadlīnijas un norādījumi

DUCG sāka kompetento iestāžu aptauju par 2021. gada 23. septembra Divējāda lietojuma preču pētniecības vadlīniju[19] īstenošanu, apstiprināja Nozares atbilstības norāžu īstenošanas uzraudzības plānu, apmainījās ar informāciju par valstu īstenošanas pasākumiem, lai atjauninātu oficiālo informatīvo paziņojumu par valstu pasākumiem, un sāka diskusijas par vadlīniju sagatavošanu attiecībā uz tehnoloģiju nemateriālo nodošanu.

[15] Pa šo laiku Apvienotā Karaliste iekļauta ES vispārējā eksporta atļaujā EU001.
[16] OV L 29, 31.1.2020., 7. lpp. ("Izstāšanās līgums").
[17] ZĪ protokola 5. panta 4. punkts un tā paša protokola 2. pielikuma 47. iedaļa.
[18] Šis ziņojums ir arī Regulā prasītais gada ziņojums par *DUCG* darbībām, pārbaudēm un apspriedēm.
[19] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/ALL/?uri=uriserv:OJ.L_.2021.338.01.0001.01.LAV.

3.3. Tehniskas informācijas apmaiņa: tehnisko ekspertu grupas

Dalībvalstu kompetentās iestādes divējāda lietojuma preču koordinācijas grupā nodrošināja tehniskās zināšanas, tādējādi palīdzot atjaunināt ES kontroles sarakstu, un iesaistījās diskusijās par vairākiem konkrētiem īstenošanas jautājumiem, kas minēti iepriekš.

DUCG arī īstenoja iniciatīvas ar mērķi novērst dažas tehniskas īstenošanas problēmas un izveidoja speciālas ekspertu grupas, lai īstenotu jaunās Regulas prasības, un Komisija koordinēja šos centienus. Tas, kāds tieši ir tehnisko ekspertu grupu uzdevums, tagad ir norādīts jaunās Regulas 24. panta 3. punktā.

2022. gadā darbojās šādas ekspertu grupas:

a) Novērošanas tehnoloģiju ekspertu grupa (*STEG*) dod dalībvalstu ekspertiem iespēju sniegt ieguldījumu kibernovērošanas preču eksporta ES kontroles attīstīšanā. *STEG* pilnvarojums paredz, ka tā rīko tehniskas diskusijas par riskiem, kas saistīti ar kibernovērošanas preču eksportu, jo īpaši par risku, ka šādas preces varētu tikt izmantotas saistībā ar iekšējām represijām vai nopietniem cilvēktiesību un/vai starptautisko humanitāro tiesību pārkāpumiem. *STEG* kopš 2021. gada ir strādājusi, lai saskaņā ar Regulas (ES) 2021/821 5. pantu sagatavotu vadlīnijas par kibernovērošanas preču eksportu[20]. 2022. gadā šis darbs koncentrējās uz kibernovērošanas preču definīcijas tvērumu;

b) Jauno tehnoloģiju tehnisko ekspertu grupa (*ETEG*) turpināja apmainīties ar informāciju par riskiem, kas saistīti ar jauno tehnoloģiju eksportu, un problēmām, kas saistītas ar tā kontroli. *ETEG* dalībnieki par galveno prioritāti noteica riska novērtēšanai paredzēta funkcionāla rīka izveidi un izmantošanu. *ETEG* arī organizēja diskusijas par kvantu tehnoloģiju, kurās ar prezentācijām uzstājās arī privātā sektora pārstāvji;

c) izpildes koordinācijas mehānisms (*ECM*) tika izveidots saskaņā ar Regulas 25. pantu, lai atbalstītu informācijas apmaiņu un tiešu sadarbību starp dalībvalstu kompetentajām iestādēm un izpildes iestādēm;

d) Tehnisko ekspertu grupa datu vākšanas un pārredzamības jautājumos (*DCT-TEG*) bija īpaši aktīva un 2022. gadā tikās septiņas reizes, lai sagatavotu pārredzamības vadlīnijas. Eksperti apsprieda vairākus projektus un plaši diskutēja par jaunu metodiku licencēšanas datu vākšanai un ziņošanai, gatavojoties 2023. gada sākumā ieplānotajai sabiedriskajai apspriešanai[21] ar ieinteresētajām personām; un

e) Tehnisko ekspertu grupa spēju veidošanas jautājumos (*CB-TEG*) tika izveidota, lai atbalstītu regulāru apmācību un pieredzes apmaiņu ar divējāda lietojuma precēm saistītajā ES kopienā un šajā nolūkā cita starpā izstrādātu kopīgas apmācību programmas dalībvalstu ierēdņiem. *CB-TEG* no dalībvalstīm ievāca informāciju par apmācības vajadzībām un pavirzījās uz priekšu priekšizpētes ziņojuma sagatavošanā.

[20] Šā darba rezultātā sagatavotās pamatnostādnes Komisija publicēja 2024. gada 16. oktobrī.

[21] https://policy.trade.ec.europa.eu/consultations/guidelines-data-collection-and-preparation-eu-annual-report-dual-use-export-controls-under_en#respond-to-the-consultation.

3.4. Tehniskais atbalsts ES kontroles saraksta un valstu īstenošanas pasākumu atjauninājumu sagatavošanā

Saskaņā ar Regulas 17. pantu *DUCG* rīkoja tehniskas informatīvās sesijas, lai palīdzētu sagatavot priekšlikumu par Komisijas deleģēto regulu, ar ko atjaunina ES kontroles sarakstu. Valstu eksperti un novērotāji no Eiropas Parlamenta 2022. gada 14. jūlijā apmeklēja īpašu *DUCG* sesiju, kurā Vācijas Federālais ekonomikas un eksporta kontroles birojs (*BAFA*) prezentēja galvenās izmaiņas, kas ieviestas ES kontroles sarakstā. Komisija deleģēto aktu pieņēma 2022. gada oktobrī.

DUCG apmainījās ar informāciju par valstu īstenošanas pasākumiem un sagatavoja informatīvā paziņojuma par valstu pasākumiem atjauninājumu, kas tika publicēts 2022. gada 8. februārī.

3.5. Licencēšanas un īstenošanas datu apmaiņa

DUCG pabeidza 2020. gada licencēšanas datu vākšanu, kuras nolūkiem tika izmantota saskaņotā datu apmaiņas anketa (*DEQ*) un kura bija vajadzīga, lai sniegtu pārskatu par eksporta kontroles īstenošanu visā ES un varētu publicēt apkopotos datus ES eksporta kontroles gada ziņojumā par 2019. gadu[22]. *DUCG* arī sāka 2021. gada licencēšanas datu vākšanu.

3.6. IT rīki informācijas apmaiņai starp dalībvalstīm un elektroniskajai licencēšanai

Komisija ar *DUCG* atbalstu turpināja izstrādāt Divējāda lietojuma preču elektronisko sistēmu (*DUeS*) kā ES eksporta kontroles tīkla IT mugurkaulu. Šai platformai ir būtiska nozīme Regulas efektīvā piemērošanā.

Tika izstrādātas jaunas funkcionalitātes, lai atbalstītu informācijas apmaiņu par atteikumiem, kas attiecas uz pārvadājumiem ES teritorijā, un atbalstītu atteikumu regulāru pārskatīšanu un atjaunināšanu. Jo īpaši, *DUCG* pabeidza 2013. gada atteikumu pārskatīšanu un pavirzījās uz priekšu 2014. gada datu pārskatīšanā.

Tika uzlabotas arī citas *DUeS* funkcionalitātes:

a) 2022. gada janvārī tika ieviesta jauna funkcionalitāte atteikumu pārskatīšanai;

b) 2022. gada martā tika izveidots jauns modulis, lai atbalstītu ar paziņojumiem/atļaujām un atteikumiem saistītas informācijas apmaiņu saskaņā ar regulām par Krievijai un Baltkrievijai noteiktajām sankcijām. Pēc tam tas tika vairākkārt atjaunināts, lai ieviestu izmaiņas, kas bija kļuvušas nepieciešamas pēc sankciju pakešu atjaunināšanas; un

c) jauna funkcionalitāte deva iespēju apmainīties ar dalībvalstīm ar informāciju par Krievijai noteikto sankciju īstenošanu.

2022. gads bija arī otrais gads, kopš tiek izmantota divējāda lietojuma preču elektroniskās licencēšanas sistēma, kas dod iespēju kompetentajām iestādēm un eksportētājiem kontroli pārvaldīt tiešsaistē un samazināt ar šo kontroli saistīto administratīvo slogu. Tās mērķis ir aizstāt bezsaistes sistēmas vai novecojušas valstu elektroniskās sistēmas, lai nodrošinātu ātrāku

[22] Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par to, kā tiek īstenota Regula (ES) 2021/821, ar ko izveido Savienības režīmu divējāda lietojuma preču eksporta, starpniecības, tehniskās palīdzības, tranzīta un pārvadājumu kontrolei (COM(2022) 434 final).

informācijas apmaiņu, tai skaitā lai varētu ātrāk paziņot Komisijai licencēšanas datus Regulas 26. panta kontekstā. 2021. gadā elektroniskās licencēšanas sistēma sāka darboties Latvijā un Rumānijā. 2022. gadā tā tika vēl vairāk uzlabota un pielāgota, lai atbalstītu Itālijas licencēšanas iestādi (sākot ar 2022. gada jūliju), un turpinājās sagatavošanās darbi 2023. gadā plānotajai Slovēnijas un Valonijas iestāžu kļūšanai par sistēmas lietotājām. Tāpat arī Ungārija un Beļģija (Briseles reģions) pauda interesi pievienoties šim projektam.

Dialogos ar partnervalstīm Komisija izskata iespējas nodrošināt šo elektroniskās licencēšanas rīku arī partneriem ārpus ES. Interesi izmantot šo rīku ir paudušas Moldova, Bosnija un Hercegovina un Serbija.

Elektroniskās licencēšanas projekts attīstās arī jaunos virzienos, lai padarītu kontroli efektīvāku, piemēram, savienojot elektroniskās licencēšanas sistēmu ar valstu muitas sistēmām, izmantojot muitas vienloga dokumentu apmaiņas sistēmu. Tādējādi tiek ievērojami atvieglota informācijas apmaiņa pāri robežām un ar muitas dienestiem, samazināts ekonomikas dalībniekiem uzliktais regulatīvais slogs un darīta iespējama automātiska licencēšanas pārvaldība. Tas tiek darīts, izmantojot dokumentu apmaiņas platformu *CERTEX*, ko pārvalda Nodokļu politikas un muitas savienības ģenerāldirektorāts (*TAXUD* ĢD). Elektroniskās licencēšanas sistēmas un valstu muitu savstarpējais savienojums darbojas kopš 2022. gada decembra.

Pēc to dalībvalstu lūguma, kuras jau izmanto elektroniskās licencēšanas sistēmas, Komisija 2022. gada aprīlī sāka jaunu elektroniskās licencēšanas "tilta" projektu, lai valstu licencēšanas sistēmas ar elektroniskās licencēšanas sistēmas starpniecību varētu savienot ar muitas sistēmām. Šajā izmēģinājuma projektā piedalās Somija. Beļģija (Flandrija) ir paudusi interesi pievienoties projektam.

3.7. Pārredzamība un informēšana

DUCG palīdzēja sagatavot 2022. gada ziņojumu par eksporta kontroli, kas publicēts kopā ar Otro gada ziņojumu par ārvalstu tiešo ieguldījumu (ĀTI) izvērtēšanu[23] un ar ko ieinteresētās personas tiek informētas par divējāda lietojuma preču eksporta kontroles īstenošanu Eiropas Savienībā, tai skaitā par divējāda lietojuma preču koordinācijas grupas darbībām.

3.8. Atbalsts starptautiskajai sadarbībai

Kopā ar Amerikas Savienotajām Valstīm izveidotajā Tirdzniecības un tehnoloģiju padomes Eksporta kontroles darba grupā *DUCG* sekmēja attiecīgas diskusijas par reeksporta vienkāršošanu, jo īpaši i) diskusijas, kuru mērķis bija izpētīt valstu praksi ES vispārējās eksporta atļaujas EU001 piemērošanā, un ii) īpašas ekspertu diskusijas par ASV licenču izņēmumiem, kas ļauj ASV izcelsmes divējāda lietojuma preces reeksportēt no ES.

3.9. Divējāda lietojuma preču pētniecība un nemateriālā eksporta kontrole

DUCG rīkoja īpašas diskusijas par savstarpējām saiknēm starp eksporta kontroli un pētniecību, kas saistīta ar divējāda lietojuma tehnoloģijām. Šīs diskusijas notika saskaņā ar Komisijas

[23] https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM(2022)433&lang=lv.

stratēģiju starptautiskajai sadarbībai pētniecības un inovācijas jomā ("Apvārsnis Eiropa"), un tajās atbalstu sniedza Komisijas Pētniecības un inovācijas ĢD eksperti un ārējie eksperti.

3.10. Pārskats par 2023. un 2024. gada norisēm, kas saistītas ar divējāda lietojuma precēm

1. Regulas I pielikuma atjauninājumi

- 2023. gada 11. janvārī Komisija *ES Oficiālajā Vēstnesī* (OV) publicēja Deleģēto regulu (ES) 2023/66, ar ko groza Divējāda lietojuma preču regulas I pielikumu. Ar šo ikgadējo atjauninājumu saraksts tiek saskaņots ar lēmumiem, kas pieņemti daudzpusējos eksporta kontroles režīmos, un tas nav atkarīgs no ES eksporta ierobežojumiem pret Krieviju vai Baltkrieviju.
- 2023. gada 23. februārī Komisija ES OV publicēja Deleģēto regulu (ES) 2023/996, ar ko Regulas I pielikums tika atjaunināts izņēmuma kārtā, lai tajā iekļautu Austrālijas grupas kontrolētās preces.
- 2023. gada 15. septembrī Komisija publicēja Deleģēto regulu (ES) 2023/2616, kas ir Regulas I pielikuma parastais ikgadējais atjauninājums. Minēto regulu piemēro kopš 2023. gada 16. septembra.
- 2024. gada 5. septembrī Komisija pieņēma I pielikuma ikgadējo atjauninājumu, kas, paredzams, stāsies spēkā divus mēnešus vēlāk.

2. Dalībvalstu kontroles saraksti

- 2023. gada 20. oktobrī Komisija publicēja valstu kontroles sarakstu ES pirmo apkopojumu, kas ietver valstu kontroles pasākumus, kurus pieņēmušas Spānija un Nīderlande attiecībā uz dažām jaunajām tehnoloģijām. 2024. gada 27. septembrī tas tika pārskatīts, lai tajā iekļautu arī Francijas pieņemtos valsts kontroles pasākumus. Šis apkopojums atspoguļo preču kontroles pasākumus, ko īsteno valsts līmenī attiecībā uz dažām jaunajām tehnoloģijām un kas nav pieņemti daudzpusējos režīmos. Šis ir pirmais valstu kontroles sarakstu apkopojums, kas izveidots saskaņā ar Regulu. Tas dod dalībvalstīm iespēju noteikt prasību saņemt atļauju, atsaucoties uz apkopojumā publicētajiem citu dalībvalstu kontroles sarakstiem un nepieņemot savus valsts kontroles pasākumus.

3. Eksporta kontrole, ko veic saskaņā ar Ekonomiskās drošības stratēģiju

    - Pēc Ekonomiskās drošības stratēģijas pieņemšanas 2023. gada 20. jūnijā[24] Komisija 2024. gada 24. janvārī publicēja Balto grāmatu par eksporta kontroli[25], kurā izklāstīts, kā augošas ģeopolitiskās spriedzes apstākļos palielināt ES eksporta kontroles efektivitāti, lai labāk uzturētu starptautisko drošību un aizsargātu ES drošības intereses. Baltajā grāmatā ir ierosinātas īstermiņa un vidēja termiņa darbības divējāda lietojuma preču eksporta kontroles koordinācijas uzlabošanai ES. Minēto darbību vidū ir šādas darbības: vienotas ES kontroles piemērošana precēm, attiecībā uz kurām daudzpusējā līmenī kontroles pasākumi nav pieņemti, tāpēc ka to pieņemšana eksporta kontroles režīmos ir tikusi bloķēta vai ir aizkavējusies, eksporta kontroles politiskās koordinācijas augsta līmeņa forums, mehānisms, ar ko labāk koordinēt jaunus valstu kontroles sarakstus, un ES Divējāda lietojuma preču regulas izvērtēšana 2025. gadā. No 2024. gada 2. februāra līdz 30. aprīlim par balto grāmatu notika sabiedriskā

[24] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A52023JC0020&qid=1687525961309.
[25] https://circabc.europa.eu/ui/group/aac710a0-4eb3-493e-a12a-e988b442a72a/library/a44df99c-18d2-49df-950d-4d48f08ea76f/details?download=true.

apspriešana, kurā tika saņemtas 23 atbildes, kas tika izmantotas Komisijas iekšējās apspriedēs.

4. Eksporta ierobežojumi pret Krieviju

- 2023. un 2024. gadā Komisija aktīvi turpināja pastiprināt divējāda lietojuma preču eksporta ierobežojumus saistībā ar sankcijām pret Krieviju, tai skaitā 2024. gada jūnijā pieņemtās 14. sankciju paketes[26] kontekstā. Komisija arī publicēja norādījumus, lai sekmētu īstenošanu un izpildi un apkarotu sankciju apiešanu. Jo īpaši, Komisija sadarbībā ar partnerēm – Apvienoto Karalisti, Amerikas Savienotajām Valstīm un Japānu – izstrādāja tā dēvēto kopīgo augstas prioritātes preču sarakstu (kas pēdējo reizi atjaunināts 2024. gada februārī[27]), kurā iekļautas divējāda lietojuma preces un progresīvas tehnoloģijas, ko izmanto kaujas laukā Ukrainā konstatētās Krievijas ieroču sistēmās vai kas ir kritiski svarīgas šo Krievijas militāro sistēmu izstrādei, ražošanai vai izmantošanai.

5. Starptautiskā informēšana

- 2023. gadā Komisija apsprieda ar eksporta kontroli saistītus jautājumus ar tādiem partneriem kā ASV. Jo īpaši, 2023. gada 10. maijā ASV un ES *TTC* ceturtajā sanāksmē tika apspriestas tādas jomas kā tirdzniecības atvieglošana, un tā nodrošināja spēcīgu pamatu sadarbībai attiecībā uz sankcijām, kas saistītas ar Krieviju. Jaunākā ieinteresēto personu sanāksme Tirdzniecības un tehnoloģiju padomē notika 2023. gada 19. jūlijā, un tajā galvenā uzmanība tika pievērsta divējāda lietojuma preču reeksportam. Visbeidzot, 2023. gada 26. oktobrī notika pirmais, bet 2024. gada 24. oktobrī otrais virtuālais Komisijas un Ķīnas dialogs par eksporta kontroli.

4. ES EKSPORTA KONTROLE: SVARĪGĀKIE DATI

Šajā iedaļā sniegti agregēti ES eksporta kontroles dati par 2022. pārskata gadu. Sava apjoma dēļ dalībvalstu sniegtie pamatā esošie dati ir apkopoti dienestu darba dokumentā, kas pievienots šim ziņojumam. Dati ir darīti pieejami saskaņā ar jaunajām ziņošanas vadlīnijām[28], kas pirms tam vēl nav tikušas piemērotas.

Pieņemot Regulu (ES) 2021/821, ES ir parādījusi apņemšanos stiprināt publisko ziņošanu un pārredzamību. Regulas 26. pantā ir noteikts, ka publicētajā ES gada ziņojumā par kontroles īstenošanu jābūt iekļautai attiecīgai informācijai par atļaujām, atteikumiem un aizliegumiem, kā arī informācijai par kontroles pārvaldību un izpildi.

DUCG kopš 2013. gada, kad tā izveidoja brīvprātīgu licencēšanas datu vākšanas mehānismu, ir palīdzējusi sagatavot Eiropas Parlamentam un Padomei adresētus gada ziņojumus, kuros sniegts ES licencēšanas datu apkopojums un cita ar eksporta kontroli saistīta informācija. Dati

[26] https://finance.ec.europa.eu/eu-and-world/sanctions-restrictive-measures/overview-sanctions-and-related-resources_en.

[27] https://policy.trade.ec.europa.eu/news/eu-and-partners-expand-list-common-high-priority-items-further-weaken-russias-war-effort-2024-02-23_en.

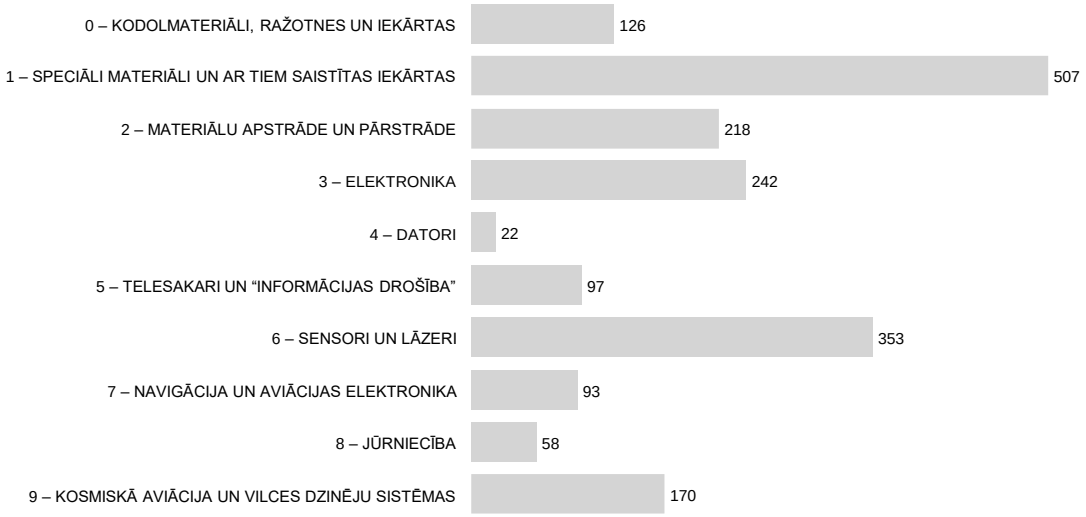
[28] Komisijas Ieteikums (ES) 2024/214 (2024. gada 10. janvāris) par datu vākšanas un apstrādes metodikas vadlīnijām, lai sagatavotu gada ziņojumu par divējāda lietojuma preču eksporta, starpniecības, tehniskās palīdzības, tranzīta un pārvadājumu kontroli saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/821 ("Vadlīnijas").

ir vākti katru gadu, un formāts ir ticis pakāpeniski paplašināts, lai savāktu datus par dažādu veidu atļaujām un par kontroles pārvaldību, īstenošanu un izpildi.

Datu vākšanas metodika, kas paredzēta nesen pieņemtajās pārredzamības vadlīnijās, ir tāda, lai tā saglabātos ilgtspējīga ilgtermiņā un lai dalībvalstis varētu efektīvi un izmaksu ziņā lietderīgi sniegt Komisijai būtisku informāciju, kas ir statistiski pamatota, un pienācīgi nodrošināt personas datu, komerciāli sensitīvas informācijas un aizsargātas aizsardzības, ārpolitikas vai valsts drošības informācijas aizsardzību.

4.1. Preču veidi

Regulu galvenokārt piemēro to vairāk nekā 1800 divējāda lietojuma preču eksportam, kuras uzskaitītas ES kontroles sarakstā un kuras iedalītas 10 kategorijās (1. attēls). Pamatojoties uz to, ES eksperti ES gada ziņojuma vajadzībām sagrupēja I pielikumā iekļautos ierakstus "preču veidos"[29].

1. attēls. Regulas I pielikumā ietvertajās 10 kategorijās uzskaitīto divējāda lietojuma preču skaits

Lai nodrošinātu nepieciešamo publiskās ziņošanas pārredzamības līmeni, bet tai pašā laikā datu vākšana laika gaitā saglabātos efektīva un ilgtspējīga, tika nolemts, ka preču veidi tiks noteikti, pamatojoties uz divējāda lietojuma preču klasifikāciju piecu ciparu līmenī[30], vienlaikus nodrošinot, ka preču veidi tiek noteikti tā, lai varētu sniegt no drošības, politikas un tirdzniecības viedokļa nozīmīgu informāciju. Vadlīniju A pielikumā ir iekļauts 52 preču veidu saraksts, kas izmantots licencēšanas datu vākšanā un šā gada ziņojuma sagatavošanā. Atbilstoši Regulas prasībām atļaujas ir sadalītas pa preču veidiem un attiecīgajiem galamērķiem, pie tam ņemot vērā dažādo atļauju veidu būtību, nolūku un iezīmes, kā arī atļauju piešķiršanas un datu vākšanas atšķirīgo praksi dalībvalstīs. Turklāt bija jāpielāgo tas, kā dalībvalstis vāc attiecīgos datus un tos iesniedz Komisijai, atbilstoši dažādo valsts atļauju veidu un prakses specifikai. Šā iemesla dēļ šajā ziņojumā iekļautajos attēlos ir uzrādīts to dalībvalstu skaits, kuras ir sniegušas datus par katru atļaujas veidu. Šajā metodikā ir arī ņemts vērā, ka atļaujas var attiekties uz vairākām precēm, kas pieder pie vairākiem preču veidiem.

[29] Sk. Regulas 26. panta 2. punkta pirmo daļu.
[30] Piem., ECCN 0A001 "Kodolreaktori".

Runājot par kibernovērošanas precēm, jānorāda, ka 2. panta 20. punkta definīcija ietver gan I pielikumā uzskaitītas, gan tajā neuzskaitītas preces. Vadlīniju B pielikumā ir norādītas piecas Regulas I pielikumā iekļautas preces, kas atbilst 2. panta 20. punktā sniegtajai definīcijai. Lēmumu par to, vai konkrēta sarakstā neiekļauta prece atbilst juridiskās definīcijas prasībām, pieņem dalībvalstis un Komisija Novērošanas tehnoloģiju ekspertu grupā katrā gadījumā atsevišķi. Saskaņā ar Regulas 26. panta 2. punktu gada ziņojumā, pamatojoties uz dalībvalstu sniegtajiem datiem, jāiekļauj informācija arī par pieteikumiem un atļaujām, kas attiecas uz sarakstā neiekļautām kibernovērošanas precēm. Ziņojumā var iekļaut arī informāciju par pieteikumiem un atļaujām, kas attiecas uz citām sarakstā minētām precēm, pamatojoties uz attiecīgās kompetentās iestādes lēmumu.

4.2. Pārskats par atļaujām pēc licences veida[31]

Atļautās divējāda lietojuma preču tirdzniecības kopējā vērtība[32] 2022. gadā bija 57,3 miljardi EUR, kas ir 2 % no preču eksporta uz galamērķiem ārpus ES (2. attēls). Skaita ziņā tās ir 138 764 atļaujas un paziņojumi[33]. Atļauju veida ziņā uz lielāko daļu darījumu attiecas ES vispārējās eksporta atļaujas (93 311), valsts vispārējās eksporta atļaujas (26 953) un individuālās licences (17 072). Vērtības ziņā visnozīmīgākie licenču veidi bija visaptverošās eksporta atļaujas (27,3 miljardi EUR), individuālās eksporta atļaujas (17,1 miljards EUR) un ES vispārējās eksporta atļaujas (9,6 miljardi EUR).

4.3. Atteikumi un aizliegumi

2022. gadā tika ziņots par 813 atteikumiem par kopējo vērtību 0,98 miljardi EUR. Šie skaitļi liecina, ka tika atteikta tikai neliela daļa no ES eksporta (0,04 % (vērtības izteiksmē) no kopējā preču eksporta uz galamērķiem ārpus ES27 attiecīgajā gadā).

[31] Jāņem vērā, ka saskaņā ar Regulas 26. panta 2. punkta trešo daļu šā ziņojuma 4.2.–4.7. iedaļā nav iekļauti dati par kibernovērošanas precēm. Informācija par šīm precēm ir sniegta 4.8. iedaļā.

[32] Jāņem vērā, ka te ietverti brīvprātīgi dati par valsts vispārējo eksporta atļauju un ES vispārējo eksporta atļauju izmantojumu.

[33] Jāņem vērā, ka te ietverti brīvprātīgi dati par valsts vispārējo eksporta atļauju un ES vispārējo eksporta atļauju izmantojumu.

Eksporta atļaujas pēc licences veida

Licences veids	Vērtība EUR	Skaits
Individuālā eksporta atļauja	17,106 mljrd. [25]	17 072 [25]
Visaptverošā eksporta atļauja	27,333 mljrd. [19]	588 [24]
Valsts vispārējā eksporta atļauja (izmantojums)	846 milj. [8]	26 953 [9]
ES vispārējā eksporta atļauja (izmantojums)	9,653 mljrd. [16]	93 311 [20]
Starpniecības atļauja	1 milj. [8]	6 [8]
Tehniskās palīdzības atļauja	3 milj. [9]	4 [9]
Tranzīta atļauja	38 milj. [10]	125 [10]
Atļauja saskaņā ar valsts kontroles pasākumu	1,062 mljrd. [9]	115 [9]
Atļauja sarakstā neminētām precēm	55 milj. [15]	219 [15]
Atļauja pārvadājumiem ES iekšienē	1,254 mljrd. [16]	371 [16]

Pie katra diagrammā attēlotā rādījuma kvadrātiekavās ir norādīts, cik daudz dalībvalstu sniegušas rādījuma pamatā esošos datus.

2. attēls. Eksporta atļaujas pēc licences veida

4.4. Individuālās atļaujas

Individuālās atļaujas ir licences, ko piešķir vienam konkrētam eksportētājam attiecībā uz vienu galalietotāju vai saņēmēju trešā valstī un kas attiecas uz vienu vai vairākām divējāda lietojuma precēm. Šajā ziņojumā, kā norādīts Vadlīnijās, individuālās eksporta atļaujas, starpniecības atļaujas, tehniskās palīdzības atļaujas, tranzīta atļaujas, atļaujas pārvadājumiem ES iekšienē, atļaujas saskaņā ar valsts kontroles pasākumu un atļaujas sarakstā neminētām precēm tiek uzskatītas par individuālām licencēm.

Pārskats par individuālajām atļaujām 2022. gadā sadalījumā pa Regulas I pielikumā ietvertajām 10 preču kategorijām un sarakstā neiekļautām precēm, kam piemēro kontroli (3. attēls), liecina, ka vislielākais atļauju apjoms tirgus vērtības ziņā tika piešķirts 0. kategorijā "Kodolmateriāli, ražotnes un iekārtas" (8,1 miljards EUR, 41 % no kopsummas), kam sekoja 2. kategorija "Materiālu apstrāde un pārstrāde" (2,5 miljardi EUR, 13 % no kopsummas) un 5. kategorija "Telesakari un "informācijas drošība"" (2,3 miljardi EUR, 12 % no kopsummas). Vislielākais individuālo atļauju skaits bija 2. kategorijā "Materiālu apstrāde un pārstrāde" (5592 jeb 29 % no kopējā skaita), kam sekoja 1. kategorija "Speciāli materiāli un ar tiem saistītas iekārtas" (4501 jeb 23 % no kopējā skaita) un 5. kategorija "Telesakari un "informācijas drošība"" (3205 jeb 17 % no kopējā skaita).

Individuālās eksporta atļaujas sadalījumā pa Regulas (ES) 2021/821 I pielikumā ietvertajām preču kategorijām

Preču kategorija		Vērtība EUR	Skaits
0	KODOLMATERIĀLI, RAŽOTNES UN IEKĀRTAS	8,057 mljrd.	1303
1	SPECIĀLI MATERIĀLI UN AR TIEM SAISTĪTAS IEKĀRTAS	1,315 mljrd.	4501
2	MATERIĀLU APSTRĀDE UN PĀRSTRĀDE	2,465 mljrd.	5592
3	ELEKTRONIKA	1,683 mljrd.	1666
4	DATORI	14 milj.	44
5	TELESAKARI UN "INFORMĀCIJAS DROŠĪBA"	2,320 mljrd.	3205
6	SENSORI UN LĀZERI	1,147 mljrd.	1863
7	NAVIGĀCIJA UN AVIĀCIJAS ELEKTRONIKA	57 milj.	345
8	JŪRNIECĪBA	35 milj.	77
9	KOSMISKĀ AVIĀCIJA UN VILCES DZINĒJU SISTĒMAS	1,510 mljrd.	469
X	SARAKSTĀ NEIEKĻAUTAS PRECES	1,114 mljrd.	276

Datus sniegušas 27 dalībvalstis.

3. attēls. Individuālās eksporta atļaujas sadalījumā pa Regulas (ES) 2021/821 I pielikumā ietvertajām preču kategorijām

Ja individuālo atļauju vērtību sadala pa preču veidiem (4.1. un 4.2. attēls), var redzēt, ka pieci preču veidi ar vislielāko atļauju vērtību ir 0EC1 "Kodolmateriāli, ražotnes, rūpnīcas un iekārtas" (6,4 miljardi EUR, 33 % no kopsummas), 2EC1 "Darbgaldi, sistēmas un komponenti rūpniecības iekārtām" (1,8 miljardi EUR, 9 % no kopsummas), 5EC2 "Informācijas drošības un kriptoanalīzes preces un iekārtas" (1,3 miljardi EUR, 7 % no kopsummas), 9EC1 "Kosmiskās aviācijas dzinēji un gāzturbīnas (izņemot *UAV*)" (1,1 miljards EUR, 6 % no kopsummas) un XEC1 "Citas / sarakstā neminētas" (1,1 miljards EUR, 6 % no kopsummas).

Individuālās eksporta atļaujas sadalījumā pa KOMISIJAS IETEIKUMA (ES) 2024/214 A pielikumā ietvertajiem preču veidiem

Preču veids		Vērtība EUR	Skaits
0EC1	Kodolmateriāli, ražotnes, rūpnīcas un iekārtas	6,427 mljrd.	883
0EC2	Programmatūra kodolmateriāliem, ražotnēm un iekārtām	539 milj.	131
0EC3	Tehnoloģija kodolmateriāliem, ražotnēm un iekārtām	1,091 mljrd.	289
1EC1	Materiāli, komponenti un struktūras gaisa kuģiem / kosmiskajai aviācijai	30 milj.	177
1EC2	Sprāgstvielas, propelenti un ar tiem saistītās iekārtas	455 milj.	509
1EC3	Šķiedrveida, pavedienveida materiāli un ražošanas iekārtas	254 milj.	176
1EC4	Speciālie metāli un sakausējumi un ar tiem saistītās iekārtas	203 milj.	597
1EC5	Saistīti kodolpriekšmeti un iekārtas	5 milj.	73
1EC6	Toksiskas ķīmiskas vielas, prekursori, patogēni, toksīni un ģenētiski modificēti organismi, ar tiem saistītās aizsardzības un detektoru iekārtas un to komponenti	303 milj.	2832
1EC7	Programmatūra speciāliem materiāliem un ar tiem saistītām iekārtām	5 milj.	92
1EC8	Tehnoloģija speciāliem materiāliem un ar tiem saistītām iekārtām	60 milj.	45
2EC1	Darbgaldi, sistēmas un komponenti rūpniecības iekārtām	1,784 mljrd.	2266
2EC2	Ķīmiskas un bioloģiskas ražošanas iekārtas	603 milj.	2755
2EC3	Programmatūra materiālu apstrādei un pārstrādei	77 milj.	542
2EC4	Tehnoloģija materiālu apstrādei un pārstrādei	2 milj.	29
3EC1	Elektroniskas preces un komponenti	256 milj.	588
3EC2	Elektroniskie mezgli, moduļi un aprīkojums	12 milj.	155
3EC3	Elektroniskas preces, kas izmantojamas ar kodoldegvielas ciklu saistītos lietojumos	512 milj.	569
3EC4	Pusvadītāju ierīču vai materiālu ražošanas un testēšanas iekārtas	710 milj.	173
3EC5	Pusvadītāju materiāli	6 milj.	38
3EC6	Programmatūra elektronikai	4 milj.	28
3EC7	Tehnoloģija elektronikai	183 milj.	115
4EC1	Datori	14 milj.	44
5EC1	Telesakaru preces un iekārtas	797 milj.	249

Datus sniegušas 27 dalībvalstis.

4.1. attēls. Individuālās eksporta atļaujas sadalījumā pa preču veidiem (1. daļa)

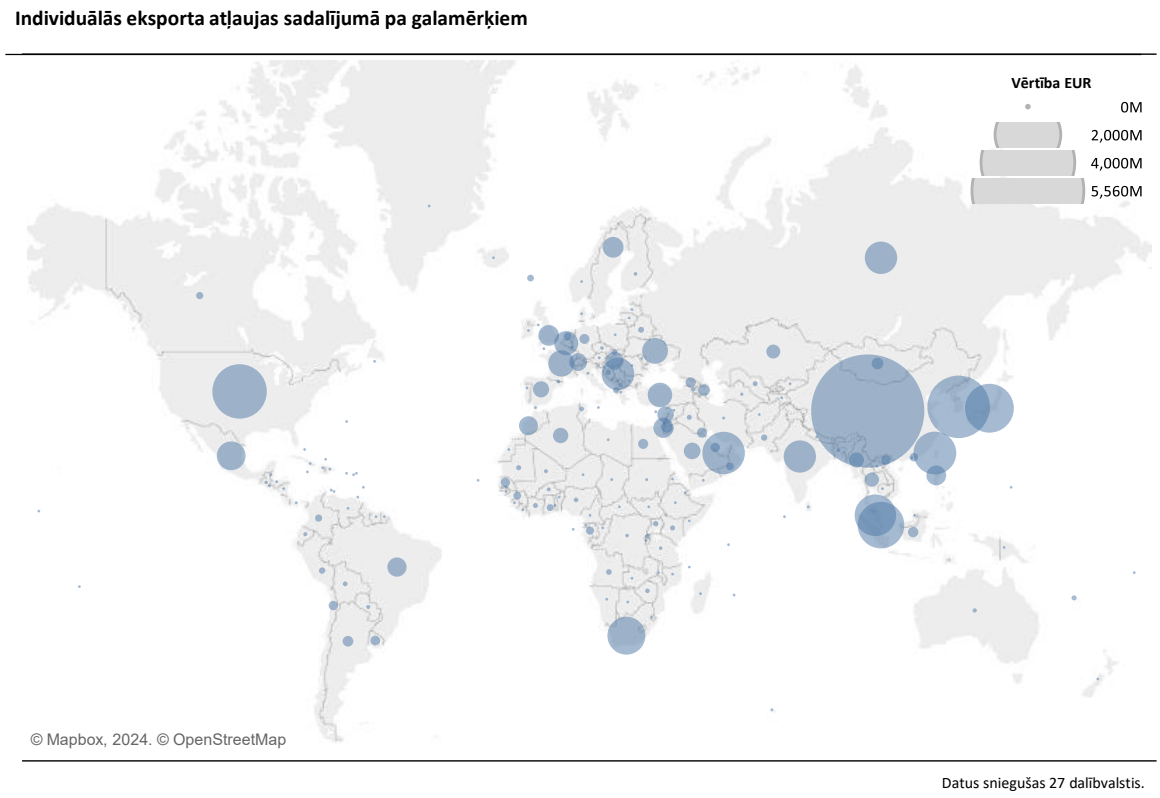
Individuālās eksporta atļaujas sadalījumā pa KOMISIJAS IETEIKUMA (ES) 2024/214 A pielikumā ietvertajiem preču veidiem

Preču veids		Vērtība EUR	Skaits
5EC2	Informācijas drošības un kriptoanalīzes preces un iekārtas	1,344 mljrd.	1996
5EC3	Telesakaru un informācijas drošības programmatūra	142 milj.	916
5EC4	Telesakaru un informācijas drošības tehnoloģija	37 milj.	44
6EC1	Optiskās un akustiskās iekārtas, ar tām saistītie komponenti un materiāli; citi sensori	234 milj.	1078
6EC2	Lāzeri, ar tiem saistītās iekārtas un materiāli	706 milj.	642
6EC3	Radaru sistēmas, ar tām saistītās iekārtas un komponenti	127 milj.	101
6EC4	Sensoru un lāzeru programmatūra	8 milj.	21
6EC5	Sensoru un lāzeru tehnoloģija	72 milj.	21
7EC1	Inerciālās navigācijas aprīkojums	47 milj.	295
7EC2	Cits navigācijas un aviācijas elektronikas aprīkojums	9 milj.	26
7EC4	Navigācijas un aviācijas elektronikas ražošanas iekārtas	1 milj.	4
7EC5	Navigācijas un aviācijas elektronikas programmatūra	0 milj.	5
7EC6	Navigācijas un aviācijas elektronikas tehnoloģija	1 milj.	15
8EC1	Zemūdens transportlīdzekļi un virsūdens kuģi un saistītās jūrniecības sistēmas, iekārtas un komponenti	32 milj.	56
8EC2	Jūras kuģu materiāli un aprīkojums	3 milj.	21
9EC1	Kosmiskās aviācijas dzinēji un gāzturbīnas (izņemot *UAV*)	1,122 mljrd.	107
9EC2	*UAV* un to vilces dzinēju sistēmas	130 milj.	204
9EC3	Raķetes un kosmosa kuģi	86 milj.	64
9EC4	Raķešu dzinēji	0 milj.	6
9EC5	Vēja tuneļu, testa iekārtu un testa kameru aprīkojums	0 milj.	3
9EC6	Kosmiskās aviācijas un vilces dzinēju sistēmu programmatūra	90 milj.	41
9EC7	Kosmiskās aviācijas un vilces dzinēju sistēmu tehnoloģija	81 milj.	44
XEC1	Citas / sarakstā neminētas	1,114 mljrd.	276

Datus sniegušas 27 dalībvalstis.

4.2. attēls. Individuālās eksporta atļaujas sadalījumā pa preču veidiem (2. daļa)

Runājot par galamērķiem, uz kuriem attiecas individuālās atļaujas (5. un 6. attēls), jāsecina, ka vērtības ziņā visnozīmīgākais galamērķis bija Ķīna (5,6 miljardi EUR, 28 % no kopsummas), kam sekoja Dienvidkoreja (1,7 miljardi EUR, 9 % no kopsummas), Amerikas Savienotās Valstis (1,3 miljardi EUR, 7 % no kopsummas), Japāna (1,04 miljardi EUR, 5 % no kopsummas) un Singapūra (994 miljoni EUR, 5 % no kopsummas). 25 vērtības ziņā nozīmīgākie galamērķi ārpus ES kopā pārstāv 90 % no individuālo atļauju kopējās vērtības[34]. ES iekšienē veikto pārvadājumu galvenie galamērķi bija Francija (301 miljons EUR), Beļģija (251 miljons EUR), Zviedrija (188 miljoni EUR), Ungārija (141 miljons EUR) un Spānija (113 miljoni EUR). ES iekšienē veiktiem pārvadājumiem izsniegto atļauju apjoms salīdzinājumā ar to atļauju apjomu, kas izsniegtas attiecībā uz galamērķiem ārpus ES, šķiet mazs, bet tas tāds ir tāpēc, ka lielākajai daļai divējāda lietojuma preču eksporta ES iekšienē nav vajadzīga atļauja saskaņā ar Regulu.

5. attēls. Individuālās eksporta atļaujas sadalījumā pa galamērķiem

[34] Ņemiet vērā, ka eksporta atļaujas, kuru galamērķis ir Krievijas Federācija, ir piešķirtas saskaņā ar atbrīvojumiem un atkāpēm, kuri paredzēti Padomes 2014. gada 31. jūlija Regulā (ES) Nr. 833/2014 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā.

Individuālās eksporta atļaujas sadalījumā pa galvenajiem galamērķiem

Ārpus ES	Vērtība EUR	ES iekšienē	Vērtība EUR
Ķīna	5,560 mljrd.	Francija	301 milj.
Dienvidkoreja	1,696 mljrd.	Beļģija	251 milj.
Amerikas Savienotās Valstis	1,287 mljrd.	Zviedrija	188 milj.
Japāna	1,035 mljrd.	Ungārija	141 milj.
Singapūra	944 milj.	Spānija	113 milj.
Taivāna	796 milj.	Vācija	43 milj.
Apvienotie Arābu Emirāti	783 milj.	Nīderlande	27 milj.
Malaizija	750 milj.	Slovākija	14 milj.
Dienvidāfrika	626 milj.	Somija	6 milj.
Serbija	461 milj.	Čehijas Rep.	6 milj.
Krievijas Federācija	457 milj.	Austrija	4 milj.
Indija	452 milj.	Itālija	4 milj.
Meksika	360 milj.	Polija	2 milj.
Ukraina	291 milj.	Bulgārija	2 milj.
Turcija	260 milj.	Grieķija	2 milj.
Apvienotā Karaliste	186 milj.	Slovēnija	1 milj.
Izraēla	177 milj.	Dānija	1 milj.
Filipīnas	170 milj.	Portugāle	1 milj.
Brazīlija	161 milj.	Īrija	0 milj.
Maroka	156 milj.	Lietuva	0 milj.
Šveice	137 milj.	Malta	0 milj.
Saūda Arābija	121 milj.	Luksemburga	0 milj.
Libāna	118 milj.	Rumānija	0 milj.
Alžīrija	103 milj.	Latvija	0 milj.
Mjanma	98 milj.	Horvātija	0 milj.
Taizeme	89 milj.	Kipra	0 milj.
Kazahstāna	85 milj.		
Mongolija	59 milj.		
Azerbaidžāna	58 milj.		
Jordānija	53 milj.		
Argentīna	50 milj.		
Indonēzija	48 milj.		
Gruzija	46 milj.		
Kuveita	44 milj.		
Ēģipte	44 milj.		
Urugvaja	41 milj.		
Vjetnama	39 milj.		
Čīle	39 milj.		
Katara	38 milj.		
Senegāla	37 milj.		
Honkonga	31 milj.		
Gabona	28 milj.		
Gvineja	26 milj.		

Datus sniegušas 27 dalībvalstis.

6. attēls. Individuālās eksporta atļaujas sadalījumā pa galvenajiem galamērķiem ārpus ES un pa ES iekšējiem galamērķiem

4.5. Visaptverošās eksporta atļaujas

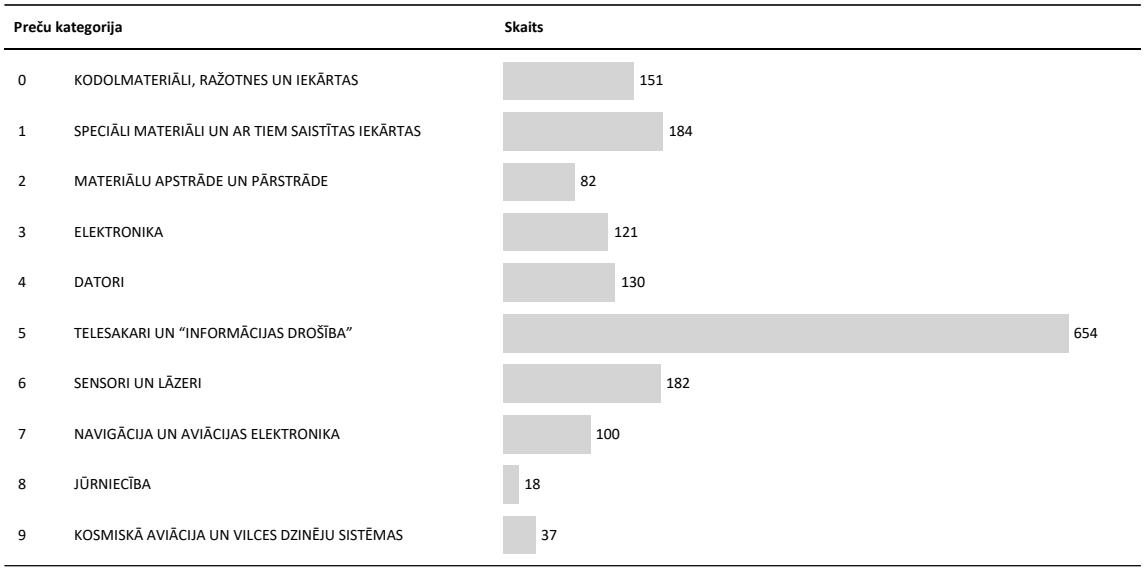
Vadlīnijās, paturot prātā katra atļaujas veida būtību, nolūku un iezīmes, tiek atzīts, ka visaptverošajās eksporta atļaujās visbiežāk ir norādītas eksporta vērtību aplēses vai neierobežotas eksporta vērtības un tās tiek piešķirtas vai nu par vienu vai vairākām precēm un vienam galamērķim, vai arī par vienu vai vairākām precēm un vairākiem galamērķiem. Tādējādi līdzīgu un/vai biežu darījumu gadījumā visaptverošās atļaujas mazina kompetento iestāžu un eksportētāju administratīvo slogu. Lai tiktu ievēroti neizplatīšanas mērķi, eksportētājiem jāsagatavo un jāiesniedz iekšējā atbilstības programma, lai tie varētu pretendēt

uz visaptverošu licenci. Tā kā Regula ļauj dalībvalstīm izvēlēties visaptverošo atļauju konkrēto struktūru, atšķiras arī dalībvalstu prakse. Lai sabiedrībai sniegtu nozīmīgu informāciju, bet tai pašā laikā tiktu ņemta vērā atšķirīgā valstu prakse un visaptverošo eksporta atļauju loģika, ar Vadlīnijām ir pielāgota attiecīgo datu vākšana un ziņošana. Dalībvalstis attiecīgi sniedz Komisijai licencēšanas datus, galveno uzmanību pievēršot i) visaptverošās eksporta atļaujas kopējai vērtībai (27,3 miljardi EUR jeb 48 % no atļautās vērtības 2022. gadā) un ii) visaptverošo licenču kopējā skaita sadalījumam pa preču veidiem (8.1. un 8.2. attēls) un galamērķiem (9.1. un 9.2. attēls).

Sadalījumā pa Regulas I pielikumā ietvertajām preču kategorijām (7. attēls) visvairāk atļauju tika piešķirts 5. kategorijā "Telesakari un "informācijas drošība"" (39 %), 2. kategorijā "Speciāli materiāli un ar tiem saistītas iekārtas" (11 %) un 6. kategorijā "Sensori un lāzeri" (11 %).

Ja visaptverošo eksporta atļauju skaitu sadala pa preču veidiem (8.1. un 8.2. attēls), redzams, ka visvairāk atļauju piešķirts šādām piecām precēm: 5EC2 "Informācijas drošības un kriptoanalīzes preces un iekārtas" (18 %), 5EC3 "Telesakaru un informācijas drošības programmatūra" (14 %), 6EC1 "Optiskās un akustiskās iekārtas, ar tām saistītie komponenti un materiāli; citi sensori" (10 %), 4EC1 "Datori" (8 %) un 5EC4 "Telesakaru un informācijas drošības tehnoloģija" (7 %).

Visaptverošās eksporta atļaujas sadalījumā pa Regulas (ES) 2021/821 I pielikumā ietvertajām preču kategorijām

Datus sniegušas 23 dalībvalstis.

7. attēls. Visaptverošās eksporta atļaujas sadalījumā pa Regulas (ES) 2021/821 I pielikumā ietvertajām preču kategorijām

Visaptverošās eksporta atļaujas sadalījumā pa KOMISIJAS IETEIKUMA (ES) 2024/214 A pielikumā ietvertajiem preču veidiem

Preču veids		Skaits
0EC1	Kodolmateriāli, ražotnes, rūpnīcas un iekārtas	9
0EC2	Programmatūra kodolmateriāliem, ražotnēm un iekārtām	63
0EC3	Tehnoloģija kodolmateriāliem, ražotnēm un iekārtām	79
1EC1	Materiāli, komponenti un struktūras gaisa kuģiem / kosmiskajai aviācijai	32
1EC2	Sprāgstvielas, propelenti un ar tiem saistītās iekārtas	6
1EC3	Šķiedrveida, pavedienveida materiāli un ražošanas iekārtas	1
1EC4	Speciālie metāli un sakausējumi un ar tiem saistītās iekārtas	47
1EC6	Toksiskas ķīmiskas vielas, prekursori, patogēni, toksīni un ģenētiski modificēti organismi, ar tiem saistītās aizsardzības un detektoru iekārtas un to komponenti	95
1EC8	Tehnoloģija speciāliem materiāliem un ar tiem saistītām iekārtām	3
2EC1	Darbgaldi, sistēmas un komponenti rūpniecības iekārtām	49
2EC2	Ķīmiskas un bioloģiskas ražošanas iekārtas	29
2EC4	Tehnoloģija materiālu apstrādei un pārstrādei	4
3EC1	Elektroniskas preces un komponenti	39
3EC2	Elektroniskie mezgli, moduļi un aprīkojums	15
3EC3	Elektroniskas preces, kas izmantojamas ar kodoldegvielas ciklu saistītos lietojumos	10
3EC4	Pusvadītāju ierīču vai materiālu ražošanas un testēšanas iekārtas	15
3EC5	Pusvadītāju materiāli	5
3EC6	Programmatūra elektronikai	13
3EC7	Tehnoloģija elektronikai	24
4EC1	Datori	130
5EC1	Telesakaru preces un iekārtas	7

Datus sniegušas 23 dalībvalstis.

8.1. attēls. Visaptverošās eksporta atļaujas sadalījumā pa preču veidiem (1. daļa)

Visaptverošās eksporta atļaujas sadalījumā pa KOMISIJAS IETEIKUMA (ES) 2024/214 A pielikumā ietvertajiem preču veidiem

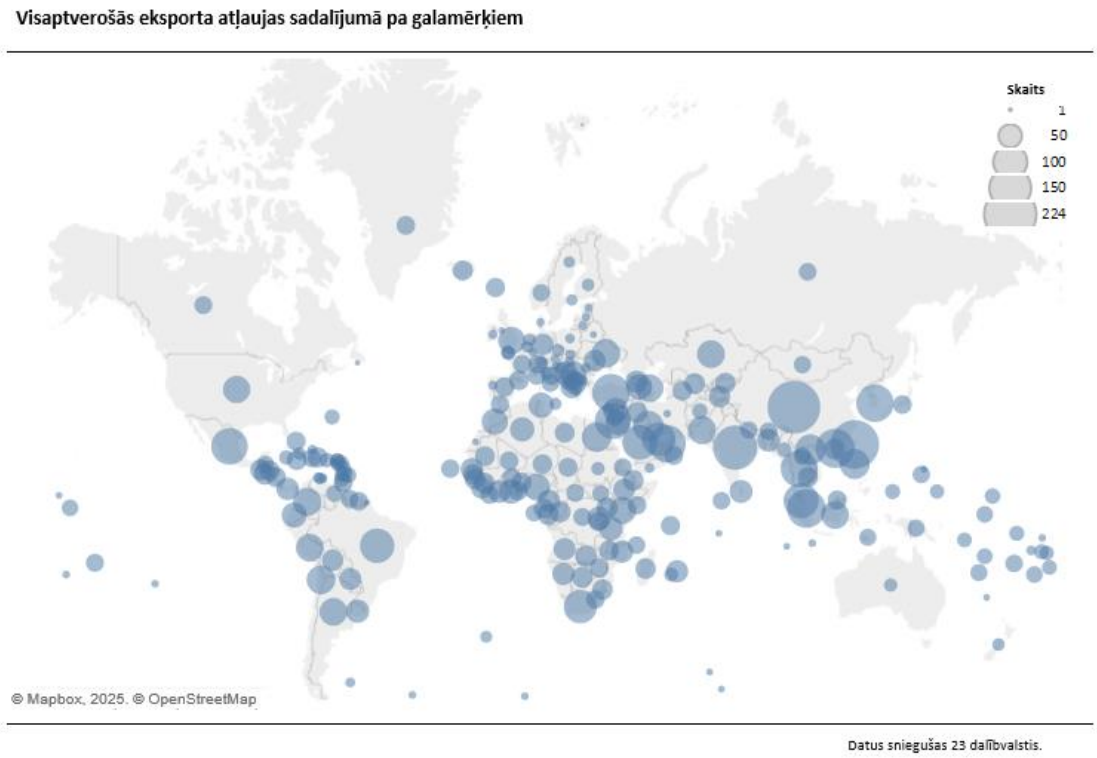
Preču veids		Skaits
5EC2	Informācijas drošības un kriptoanalīzes preces un iekārtas	305
5EC3	Telesakaru un informācijas drošības programmatūra	234
5EC4	Telesakaru un informācijas drošības tehnoloģija	108
6EC1	Optiskās un akustiskās iekārtas, ar tām saistītie komponenti un materiāli; citi sensori	159
6EC2	Lāzeri, ar tiem saistītās iekārtas un materiāli	9
6EC3	Radaru sistēmas, ar tām saistītās iekārtas un komponenti	4
6EC4	Sensoru un lāzeru programmatūra	1
6EC5	Sensoru un lāzeru tehnoloģija	9
7EC1	Inerciālās navigācijas aprīkojums	83
7EC2	Cits navigācijas un aviācijas elektronikas aprīkojums	3
7EC5	Navigācijas un aviācijas elektronikas programmatūra	5
7EC6	Navigācijas un aviācijas elektronikas tehnoloģija	9
8EC1	Zemūdens transportlīdzekļi un virsūdens kuģi un saistītās jūrniecības sistēmas, iekārtas un komponenti	11
8EC3	Jūras un kuģu tehnikas programmatūra	3
8EC4	Jūras un kuģu tehnikas tehnoloģija	4
9EC1	Kosmiskās aviācijas dzinēji un gāzturbīnas (izņemot *UAV*)	7
9EC2	*UAV* un to vilces dzinēju sistēmas	16
9EC3	Raķetes un kosmosa kuģi	1
9EC6	Kosmiskās aviācijas un vilces dzinēju sistēmu programmatūra	1
9EC7	Kosmiskās aviācijas un vilces dzinēju sistēmu tehnoloģija	12

Datus sniegušas 23 dalībvalstis.

8.2. attēls. Visaptverošās eksporta atļaujas sadalījumā pa preču veidiem (2. daļa)

Runājot par galamērķiem (9. un 10. attēls), jānorāda, ka visvairāk atļauju tika piešķirts eksportam uz Ķīnu (3 %), Taivānu (2 %), Indiju (2 %), Honkongu (1 %) un Singapūru (1 %).

25 galvenajiem galamērķiem kopā izdots tikai 31 % no visaptverošo eksporta atļauju kopējā skaita, jo visaptverošā licence bieži vien attiecas uz vairākiem galamērķiem[35].

9. attēls. Visaptverošās eksporta atļaujas sadalījumā pa galamērķiem

[35] Turpat.

Visaptverošās eksporta atļaujas sadalījumā pa galvenajiem galamērķiem

Galamērķis	Skaits
Ķīna	224
Taivāna	191
Indija	159
Honkonga	123
Singapūra	120
Turcija	115
Dienvidkoreja	113
Apvienotie Arābu Emirāti	112
Taizeme	110
Meksika	108
Izraēla	106
Malaizija	100
Saūda Arābija	98
Brazīlija	96
Katara	91
Dienvidāfrika	90
Kuveita	77
Vjetnama	76
Filipīnas	73
Ēģipte	71
Ukraina	67
Čīle	67
Pakistāna	65
Kolumbija	65
Peru	63
Kazahstāna	63
Indonēzija	63
Azerbaidžāna	63
Argentīna	63
Amerikas Savienotās Valstis	61
Apvienotā Karaliste	60
Kenija	59
Nigērija	58
Maroka	57
Serbija	56
Armēnija	54
Tunisija	53
Libāna	52
Ekvadora	52
Bahreina	52
Gana	50
Jordānija	49
Alžīrija	49
Bosnija un Hercegovina	48
Kostarika	46
Urugvaja	45
Tanzānija	45
Ruanda	45
Bij. Dienvidslāvijas Maķedonijas Rep.	44
Šrilanka	44

Datus sniegušas 23 dalībvalstis.

10. attēls. Visaptverošās eksporta atļaujas sadalījumā pa galvenajiem galamērķiem

4.6. Valsts un Savienības vispārējās atļaujas

Valsts un ES vispārējās eksporta atļaujas tiek izdotas, lai atvieglotu divējāda lietojuma preču tirdzniecību, vienlaikus mazinot eksportētāju un eksporta kontroles iestāžu administratīvo slogu.

Savienības vispārējās eksporta atļaujas (*EUGEA*) piešķir Eiropas Savienība eksportētājiem, kas par to paziņo kompetentajām iestādēm un atbilst attiecīgajiem Regulā noteiktajiem priekšnosacījumiem. Regulā ir paredzēti astoņi *EUGEA* veidi[36].

2022. gadā visvairāk izmantotais *EUGEA* veids bija EU001 (86 % vērtības izteiksmē, 95 % skaita izteiksmē), un tās tika izdotas attiecībā uz 10 galamērķiem, kuru vidū bija vairāki svarīgi ES tirdzniecības partneri.

ES vispārējās eksporta atļaujas

EUGEA ID	Vērtība EUR	Skaits
EU001	8,256 mljrd.	89 088
EU002	13 milj.	669
EU003	10 milj.	163
EU004	4 milj.	63
EU005	33 milj.	269
EU006	28 milj.	2078
EU007	4 milj.	578
EU008	8 milj.	208

Datus sniegušas 17 dalībvalstis.

11. attēls. ES vispārējās eksporta atļaujas

Valsts vispārējās eksporta atļaujas piešķir dalībvalstis eksportētājiem, kas par to paziņo kompetentajām iestādēm un atbilst attiecīgajiem piemērojamajos valsts tiesību aktos noteiktajiem priekšnosacījumiem. Saraksts ar valsts vispārējām eksporta atļaujām, par ko dalībvalstis paziņojušas attiecībā uz 2022. gadu, ir sniegts šā ziņojuma pielikumā, kurā norādīti arī katrā valsts *GEA* iekļautie galamērķi un preču veidi.

12. attēlā ES un valsts *GEA* vērtība ir sadalīta pa Regulas I pielikumā ietvertajām kategorijām. Vislielākās vērtības ir 5. kategorijā "Telesakari un "informācijas drošība"" (4,98 miljardi EUR, 46 % no kopsummas), 3. kategorijā "Elektronika" (1,64 miljardi EUR), 2. kategorijā

[36] EU001 – eksports uz Apvienoto Karalisti, ASV, Austrāliju, Islandi, Japānu, Jaunzēlandi, Kanādu, Lihtenšteinu, Norvēģiju un Šveici.
EU002 – konkrētu divējāda lietojuma preču eksports uz konkrētiem galamērķiem.
EU003 – eksports pēc remonta/aizstāšanas.
EU004 – pagaidu eksports izstāžu un gadatirgu vajadzībām.
EU005 – telesakari.
EU006 – ķīmiskās vielas.
EU007 – tehnoloģiju nodošana grupas iekšienē.
EU008 – šifrēšana.

"Materiālu apstrāde un pārstrāde" (1,56 miljardi EUR, 15 % no kopsummas) un 9. kategorijā "Kosmiskā aviācija un vilces dzinēju sistēmas" (1,30 miljardi EUR, 15 % no kopsummas).

ES un valsts vispārējās eksporta atļaujas sadalījumā pa Regulas (ES) 2021/821 I pielikumā ietvertajām preču kategorijām

Preču kategorija		Vērtība EUR
0	KODOLMATERIĀLI, RAŽOTNES UN IEKĀRTAS	7 milj.
1	SPECIĀLI MATERIĀLI UN AR TIEM SAISTĪTAS IEKĀRTAS	541 milj.
2	MATERIĀLU APSTRĀDE UN PĀRSTRĀDE	1,557 mljrd.
3	ELEKTRONIKA	1,641 mljrd.
4	DATORI	22 milj.
5	TELESAKARI UN "INFORMĀCIJAS DROŠĪBA"	4,971 mljrd.
6	SENSORI UN LĀZERI	424 milj.
7	NAVIGĀCIJA UN AVIĀCIJAS ELEKTRONIKA	246 milj.
8	JŪRNIECĪBA	15 milj.
9	KOSMISKĀ AVIĀCIJA UN VILCES DZINĒJU SISTĒMAS	1,292 mljrd.

Datus sniegušas 13 dalībvalstis.

12. attēls. ES un valsts vispārējās eksporta atļaujas sadalījumā pa Regulas (ES) 2021/821 I pielikumā ietvertajām preču kategorijām

Ja ES un valsts *GEA* vērtību sadala pa preču veidiem (13.1. un 13.2. attēls), var redzēt, ka pieci preču veidi ar vislielāko atļauju vērtību ir 5EC2 "Informācijas drošības un kriptoanalīzes preces un iekārtas" (4,81 miljards EUR, 45 % no kopsummas), 3EC4 "Pusvadītāju ierīču vai materiālu ražošanas un testēšanas iekārtas" (1,32 miljardi EUR, 12 % no kopsummas), 9EC3 "Raķetes un kosmosa kuģi" (961 miljons EUR, 9 % no kopsummas), 2EC1 "Darbgaldi, sistēmas un komponenti rūpniecības iekārtām" (860 miljoni EUR, 8 % no kopsummas) un 2EC2 "Ķīmiskas un bioloģiskas ražošanas iekārtas" (675 miljoni EUR, 6 % no kopsummas).

ES un valsts vispārējās eksporta atļaujas sadalījumā pa KOMISIJAS IETEIKUMA (ES) 2024/214 A pielikumā ietvertajiem preču veidiem

Preču veids		Vērtība EUR
0EC1	Kodolmateriāli, ražotnes, rūpnīcas un iekārtas	7 milj.
1EC1	Materiāli, komponenti un struktūras gaisa kuģiem / kosmiskajai aviācijai	25 milj.
1EC2	Sprāgstvielas, propelenti un ar tiem saistītās iekārtas	114 milj.
1EC3	Šķiedrveida, pavedienveida materiāli un ražošanas iekārtas	125 milj.
1EC4	Speciālie metāli un sakausējumi un ar tiem saistītās iekārtas	94 milj.
1EC5	Saistīti kodolpriekšmeti un iekārtas	4 milj.
1EC6	Toksiskas ķīmiskas vielas, prekursori, patogēni, toksīni un ģenētiski modificēti organismi, ar tiem saistītās aizsardzības un detektoru iekārtas un to komponenti	178 milj.
1EC7	Programmatūra speciāliem materiāliem un ar tiem saistītām iekārtām	0 milj.
1EC8	Tehnoloģija speciāliem materiāliem un ar tiem saistītām iekārtām	0 milj.
2EC1	Darbgaldi, sistēmas un komponenti rūpniecības iekārtām	860 milj.
2EC2	Ķīmiskas un bioloģiskas ražošanas iekārtas	675 milj.
2EC3	Programmatūra materiālu apstrādei un pārstrādei	19 milj.
2EC4	Tehnoloģija materiālu apstrādei un pārstrādei	2 milj.
3EC1	Elektroniskas preces un komponenti	124 milj.
3EC2	Elektroniskie mezgli, moduļi un aprīkojums	111 milj.
3EC3	Elektroniskas preces, kas izmantojamas ar kodoldegvielas ciklu saistītos lietojumos	41 milj.
3EC4	Pusvadītāju ierīču vai materiālu ražošanas un testēšanas iekārtas	1,324 mljrd.
3EC5	Pusvadītāju materiāli	24 milj.
3EC6	Programmatūra elektronikai	0 milj.
3EC7	Tehnoloģija elektronikai	18 milj.
4EC1	Datori	6 milj.
4EC2	Datoru programmatūra	0 milj.
4EC3	Datoru tehnoloģija	16 milj.

Datus sniegušas 13 dalībvalstis.

13.1. attēls. ES un valsts vispārējās eksporta atļaujas sadalījumā pa preču veidiem (1. daļa)

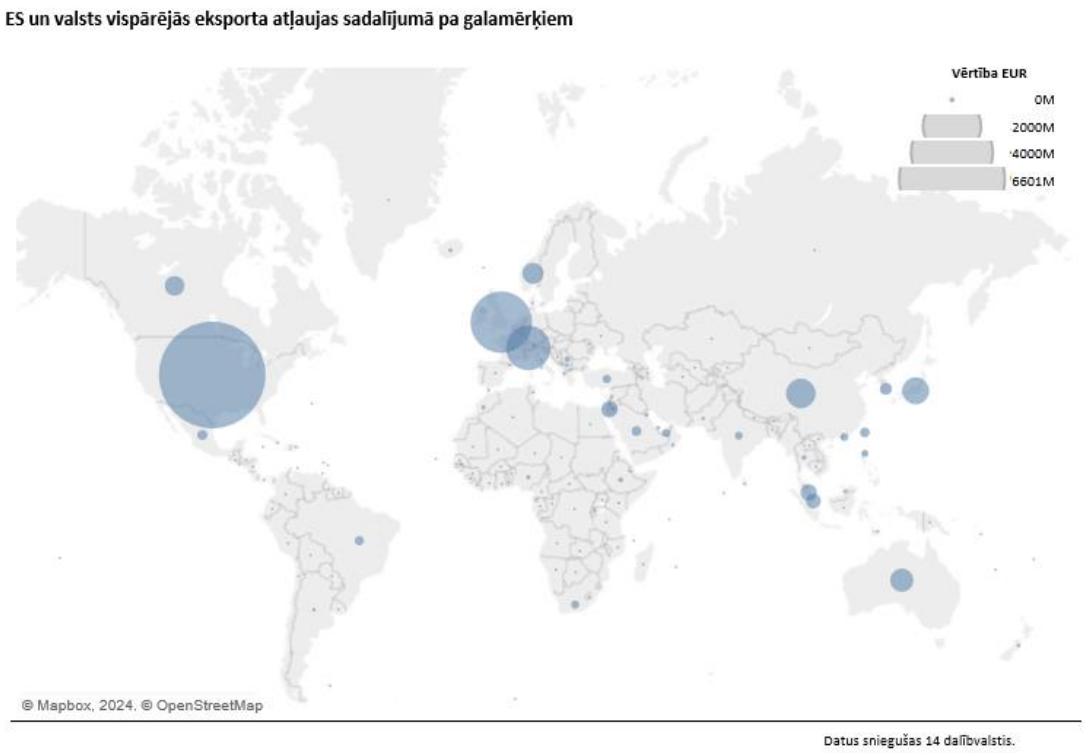
ES un valsts vispārējās eksporta atļaujas sadalījumā pa KOMISIJAS IETEIKUMA (ES) 2024/214 A pielikumā ietvertajiem preču veidiem

Preču veids		Vērtība EUR
5EC1	Telesakaru preces un iekārtas	24 milj.
5EC2	Informācijas drošības un kriptoanalīzes preces un iekārtas	4,809 mljrd.
5EC3	Telesakaru un informācijas drošības programmatūra	136 milj.
5EC4	Telesakaru un informācijas drošības tehnoloģija	3 milj.
6EC1	Optiskās un akustiskās iekārtas, ar tām saistītie komponenti un materiāli; citi sensori	112 milj.
6EC2	Lāzeri, ar tiem saistītās iekārtas un materiāli	285 milj.
6EC3	Radaru sistēmas, ar tām saistītās iekārtas un komponenti	14 milj.
6EC4	Sensoru un lāzeru programmatūra	1 milj.
6EC5	Sensoru un lāzeru tehnoloģija	12 milj.
7EC1	Inerciālās navigācijas aprīkojums	209 milj.
7EC2	Cits navigācijas un aviācijas elektronikas aprīkojums	22 milj.
7EC4	Navigācijas un aviācijas elektronikas ražošanas iekārtas	1 milj.
7EC5	Navigācijas un aviācijas elektronikas programmatūra	1 milj.
7EC6	Navigācijas un aviācijas elektronikas tehnoloģija	13 milj.
8EC1	Zemūdens transportlīdzekļi un virsūdens kuģi un saistītās jūrniecības sistēmas, iekārtas un komponenti	15 milj.
8EC4	Jūras un kuģu tehnikas tehnoloģija	1 milj.
9EC1	Kosmiskās aviācijas dzinēji un gāzturbīnas (izņemot *UAV*)	314 milj.
9EC2	*UAV* un to vilces dzinēju sistēmas	10 milj.
9EC3	Raķetes un kosmosa kuģi	961 milj.
9EC4	Raķešu dzinēji	2 milj.
9EC5	Vēja tuneļu, testa iekārtu un testa kameru aprīkojums	0 milj.
9EC6	Kosmiskās aviācijas un vilces dzinēju sistēmu programmatūra	3 milj.
9EC7	Kosmiskās aviācijas un vilces dzinēju sistēmu tehnoloģija	3 milj.

Datus sniegušas 13 dalībvalstis.

13.2. attēls. ES un valsts vispārējās eksporta atļaujas sadalījumā pa preču veidiem (2. daļa)

Pieci galvenie galamērķi, attiecībā uz kuriem piešķirtas ES un valsts *GEA*, bija ASV (6,60 miljardi EUR, 51 % no kopsummas), Apvienotā Karaliste (2,21 miljards EUR, 17 % no kopsummas), Šveice (1,16 miljardi EUR, 9 % no kopsummas), Ķīna (512 miljoni EUR, 4 % no kopsummas) un Japāna (432 miljoni EUR, 3 % no kopsummas). Tas liecina, ka lielākā daļa divējāda lietojuma preču eksporta, uz ko attiecas *GEA*, ir vērsts uz valstīm, kas uzskaitītas *EUGEA* EU001. Tas ir skaidrojams arī ar to, ka ar *EUGEA* atļautā eksporta vērtība ir daudz lielāka nekā ar valsts *GEA* atļautā eksporta vērtība (9,65 miljardi EUR salīdzinājumā ar 846 miljoniem EUR, kā parādīts 2. attēlā).

14. attēls. ES un valsts vispārējās eksporta atļaujas sadalījumā pa galamērķiem

ES un valsts vispārējās eksporta atļaujas sadalījumā pa galamērķiem

Galamērķis	Vērtība EUR
Amerikas Savienotās Valstis	6,601 mljrd.
Apvienotā Karaliste	2,208 mljrd.
Šveice	1,158 mljrd.
Ķīna	512 milj.
Japāna	432 milj.
Austrālija	319 milj.
Norvēģija	262 milj.
Kanāda	230 milj.
Malaizija	159 milj.
Izraēla	158 milj.
Singapūra	132 milj.
Dienvidkoreja	88 milj.
Meksika	62 milj.
Saūda Arābija	58 milj.
Taivāna	58 milj.
Brazīlija	49 milj.
Turcija	42 milj.
Apvienotie Arābu Emirāti	41 milj.
Dienvidāfrika	39 milj.
Honkonga	38 milj.
Indija	37 milj.
Filipīnas	28 milj.
Serbija	18 milj.
Etiopija	15 milj.
Taizeme	15 milj.
Jordānija	13 milj.
Nigērija	12 milj.
Maroka	11 milj.
Islande	10 milj.
Jaunzēlande	9 milj.
Argentīna	8 milj.
Pakistāna	8 milj.
Omāna	7 milj.
Kuveita	7 milj.
Katara	7 milj.
Kenija	5 milj.
Gruzija	5 milj.
Bij. Dienvidslāvijas Maķedonijas Rep.	5 milj.
Alžīrija	4 milj.
Kotdivuāra	4 milj.
Tunisija	4 milj.
Ukraina	4 milj.
Senegāla	4 milj.
Bahreina	4 milj.
Bosnija un Hercegovina	3 milj.
Maurīcija	3 milj.
Uganda	3 milj.
Lihtenšteina	3 milj.
Togo	2 milj.
Indonēzija	2 milj.

Datus sniegušas 14 dalībvalstis.

15. attēls. ES un valsts vispārējās eksporta atļaujas sadalījumā pa galvenajiem galamērķiem

4.7. Valsts un ES vispārējo eksporta atļauju reģistrētie lietotāji

Lai saskaņā ar Regulu[37] sniegtu informāciju par eksportētāju paziņojumiem, gada ziņojumā ir iekļauti dati par to eksportētāju skaitu, kuri ir paziņojuši kompetentajai iestādei par Savienības vai valsts vispārējo eksporta atļauju izmantošanu vai ir reģistrējušies kompetentajā iestādē šajā nolūkā.

2022. gadā ES vispārējās eksporta atļaujas izmantoja kopā 7033 eksportētāji, no kuriem 80,57 % izmantoja EU001, un valsts vispārējās eksporta atļaujas izmantoja 3492 eksportētāji. 2022. gadā par *EUGEA* pirmreizējo izmantošanu paziņoja vai šajā nolūkā reģistrējās 676 eksportētāji (73 % gadījumu attiecās uz EU001) un par valsts *GEA* pirmreizējo izmantošanu paziņoja vai šajā nolūkā reģistrējās 218 eksportētāju.

Eksportētāji, kas paziņojuši par ES un valsts vispārējo eksporta atļauju izmantošanu vai reģistrējušies šajā nolūkā

GEA veids	To eksportētāju skaits, kas izmanto *GEA*	Paziņojumu par pirmreizējo izmantošanu vai pirmreizējās reģistrācijas reižu skaits
EU001	5667	492
EU002	290	38
EU003	469	32
EU004	324	23
EU005	48	5
EU006	124	5
EU007	35	23
EU008	76	58
Valsts *GEA*	3492	218

Datus sniegušas 23 dalībvalstis.

16. attēls. Eksportētāji, kas paziņojuši par ES un valsts vispārējo eksporta atļauju izmantošanu vai reģistrējušies šajā nolūkā

4.8. Dati par divējāda lietojuma precēm, kas klasificētas par kibernovērošanas precēm saskaņā ar Regulas 2. panta 20. punktu

2022. gadā dalībvalstis saņēma kopumā 288 pieteikumus (17. attēls) par kibernovērošanas preču eksportu, un tie galvenokārt attiecās uz *telesakaru pārtveršanas sistēmām* (216 pieteikumu), kā arī *komunikācijas uzraudzības programmatūru* (28 pieteikumi) un *ielaušanās programmatūru* (20 pieteikumu). 18.1. un 18.2. attēlā ir norādīti kibernovērošanas preču eksporta pieteikumu galamērķi. 2022. gadā tika izdotas 224 atļaujas un atteiktas 37 atļaujas. Tas liecina par kibernovērošanas preču licenču skaita pieaugumu (salīdzinājumā ar 115 licencēm, kas izdotas 2021. gadā) – tendenci, kas vērojama kopš 2020. gada.

[37] Regulas II pielikuma noteikumos par Savienības vispārējām eksporta atļaujām ir teikts: "Eksportētājs, kas izmanto šo atļauju, par šīs atļaujas pirmreizējo izmantošanu informē tās dalībvalsts kompetento iestādi, kurā eksportētājs ir rezidents vai ir iedibinājies, 30 dienu laikā no pirmreizējā eksporta dienas vai arī, ja tās dalībvalsts kompetentā iestāde, kurā eksportētājs ir rezidents vai ir iedibinājies, to paredzējusi, pirms šīs atļaujas pirmreizējās izmantošanas. Dalībvalstis paziņo Komisijai par minētajai atļaujai izvēlēto paziņošanas mehānismu. Komisija tai paziņoto informāciju publicē *Eiropas Savienības Oficiālā Vēstneša* C sērijā."

Kibernovērošanas preču[38] eksporta atteikumu skaits šķiet diezgan stabils (2021. gadā bija 35 atteikumi).

Kibernovērošanas preču eksporta pieteikumi sadalījumā pa veidiem

Preču veids		Skaits
CS1	Ielaušanās programmatūra	20
CS2	Telesakaru pārtveršanas sistēmas	216
CS3	Interneta uzraudzības sistēmas	16
CS4	Komunikācijas uzraudzības programmatūra	28
CS5	Kriminālistikas/izmeklēšanas rīki	1
CS6	Citas sarakstā minētas preces, kuras var tikt izmantotas kā kibernovērošanas preces	7

Datus sniegušas 14 dalībvalstis.

17. attēls. Kibernovērošanas preču eksporta pieteikumi[39]

Kibernovērošanas preču eksporta pieteikumi sadalījumā pa galamērķiem

18.1. attēls. Kibernovērošanas preču eksporta pieteikumi sadalījumā pa galamērķiem

[38] Plašāku informāciju par kibernovērošanas precēm sk. 2024. gada 16. oktobra vadlīnijās, kas minētas 7. zemsvītras piezīmē.

[39] Ņemiet vērā, ka saskaņā ar Regulas 11. pantu dalībvalstu izdotas licences ir nepieciešamas arī konkrētu minētās regulas IV pielikumā uzskaitītu kibernovērošanas preču eksportam ES iekšienē.

Kibernovērošanas preču eksporta pieteikumi sadalījumā pa galamērķiem

AE	Apvienotie Arābu Emirāti	ME	Melnkalne
AM	Armēnija	MK	Bijusī Dienvidslāvijas Maķedonijas Republika
AZ	Azerbaidžāna	MV	Maldīvija
BA	Bosnija un Hercegovina	MX	Meksika
BD	Bangladeša	MY	Malaizija
BF	Burkinafaso	MZ	Mozambika
BR	Brazīlija	NE	Nigēra
CH	Šveice	NG	Nigērija
CI	Kotdivuāra	OM	Omāna
CL	Čīle	PH	Filipīnas
CM	Kamerūna	PK	Pakistāna
CO	Kolumbija	PL	Polija
DM	Dominika	PY	Paragvaja
DO	Dominikānas Republika	QA	Katara
DZ	Alžīrija	RS	Serbija
EC	Ekvadora	RW	Ruanda
EG	Ēģipte	SA	Saūda Arābija
GH	Gana	SD	Sudāna
GY	Gajāna	SG	Singapūra
HN	Hondurasa	SN	Senegāla
HR	Horvātija	TD	Čada
ID	Indonēzija	TG	Togo
IL	Izraēla	TH	Taizeme
IN	Indija	TN	Tunisija
IQ	Irāka	TW	Taivāna
JO	Jordānija	UA	Ukraina
KE	Kenija	UG	Uganda
KZ	Kazahstāna	UZ	Uzbekistāna
LB	Libāna	VN	Vjetnama
MA	Maroka	ZA	Dienvidāfrika

18.2. attēls. Kibernovērošanas preču eksporta pieteikumi sadalījumā pa galamērķiem

4.9. Informācija par pārvaldību un izpildi

Dalībvalstis ir paziņojušas šādu informāciju par Regulas pārvaldību un izpildi 2022. gadā:

a) Eiropas Savienībā kontroles pārvaldībā tieši iesaistīto darbinieku skaits (pilnslodzes ekvivalentos): 392;

b) pārskata gadā organizēto informatīvo pasākumu skaits: 129;

c) attiecīgajā gadā veikto atbilstības revīziju skaits, ieskaitot muitas vai citu aģentūru veiktās revīzijas: 1062;

d) ziņoto pārkāpumu skaits: 110;

e) eksporta kontroles noteikumu pārkāpuma gadījumā piemēroto (jebkuras attiecīgas izpildes iestādes piemēroto) administratīvo sodu un krimināLsodu vai naudassodu skaits: 30;

f) eksporta kontroles rīku izmantošana:

- dalībvalstis, kas izmanto elektroniskās licencēšanas sistēmu: 18,

- dalībvalstis, kas izmanto klasifikācijas rīkus: 24,

– dalībvalstis, kas izmanto citus rīkus vai programmatūru kontroles piemērošanas atbalstam: 24.

5. SECINĀJUMI

Ziņojums ir sagatavots saskaņā ar jaunu metodiku, kas nodrošina labāku informācijas detalizācijas pakāpi un ticamību. Tajā pašā laikā metodikas maiņas dēļ ir grūti izveidot laikrindas salīdzinājumu ar iepriekšējo gadu ziņojumiem. Tomēr lielās līnijās var secināt, ka 2022. gadā pieauga gan atļautā divējāda lietojuma preču tirdzniecība[40], gan atteikumu skaits[41].

Atļautās divējāda lietojuma preču tirdzniecības kopējā vērtība 2022. gadā bija 57,3 miljardi EUR, t. i. 2 % no preču eksporta uz galamērķiem ārpus ES. Atļauju skaita ziņā tās ir 138 764 atļaujas, un lielākajai daļai darījumu tika izmantotas ES vispārējās eksporta atļaujas (93 311), valsts vispārējās eksporta atļaujas (26 953) un individuālās licences (17 072). Tajā pašā gadā tika ziņots par 813 atteikumiem par kopējo vērtību 0,98 miljardi EUR. Šie skaitļi liecina, ka tika atteikta tikai neliela daļa no ES eksporta (0,04 % (vērtības izteiksmē) no kopējā preču eksporta uz galamērķiem ārpus ES27).

Ziņojumā iekļautās informācijas apjoms ir atkarīgs no tā, cik daudz datu bija pieejams, ņemot vērā dažādās prakses un atļauju veidus katrā dalībvalstī. Tāpēc ziņojumā nav sniegts precīzs visaptverošo eksporta atļauju (kas attiecas uz 48 % no atļautās vērtības 2022. gadā) ietvaros atļautās tirdzniecības sadalījums pa preču veidiem vai galamērķiem, jo šajās atļaujās bieži ir iekļautas neierobežotas eksporta vērtības un tās tiek piešķirtas attiecībā uz vairākām precēm un galamērķiem. Neraugoties uz to, tomēr ir lietderīgi apsvērt tendences, kas saistītas ar citiem atļauju veidiem (individuālajām un vispārējām eksporta atļaujām), kuras attiecas uz 52 % no atļautās vērtības.

2022. gadā atļautās tirdzniecības vislielākās vērtības, neskaitot tirdzniecību, kas atļauta visaptverošo atļauju ietvaros (19. attēls), atbilda šādām precēm: 0EC1 “Kodolmateriāli, ražotnes, rūpnīcas un iekārtas” (21 %), 5EC2 “Informācijas drošības un kriptoanalīzes preces un iekārtas” (20 %), 2EC1 “Darbgaldi, sistēmas un komponenti rūpniecības iekārtām” (9 %), 3EC4 “Pusvadītāju ierīču vai materiālu ražošanas un testēšanas iekārtas” (7 %) un 9EC1 “Kosmiskās aviācijas dzinēji un gāzturbīnas (izņemot *UAV*)” (5 %). 19. attēlā uzskaitītie preču veidi kopā atbilst 90 % no to atļauju vērtības, kas nav visaptverošās licences.

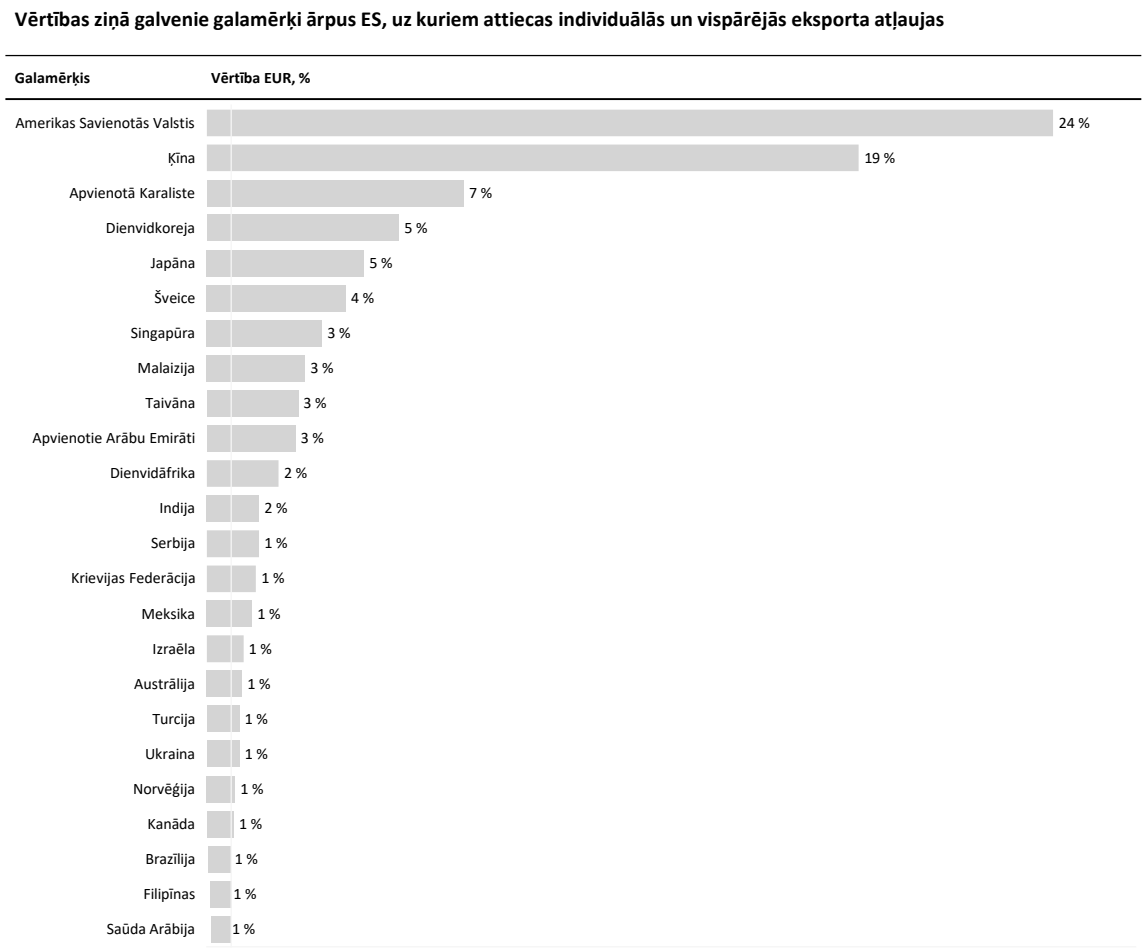
[40] 2021. gadā atļautās divējāda lietojuma preču tirdzniecības vērtība bija 38,5 miljardi EUR jeb 1,8 % no kopējā preču eksporta uz galamērķiem ārpus ES.
[41] 2021. gadā tika izdoti 568 atteikumi, kas attiecas uz aptuveni 0,01 % no kopējā preču eksporta uz galamērķiem ārpus ES.

Vērtības ziņā galvenie KOMISIJAS IETEIKUMA (ES) 2024/214 A pielikumā minētie preču veidi, uz ko attiecas individuālās un vispārējās eksporta atļaujas

Preču veids		Vērtība EUR, %
0EC1	Kodolmateriāli, ražotnes, rūpnīcas un iekārtas	21 %
5EC2	Informācijas drošības un kriptoanalīzes preces un iekārtas	20 %
2EC1	Darbgaldi, sistēmas un komponenti rūpniecības iekārtām	9 %
3EC4	Pusvadītāju ierīču vai materiālu ražošanas un testēšanas iekārtas	7 %
9EC1	Kosmiskās aviācijas dzinēji un gāzturbīnas (izņemot *UAV*)	5 %
2EC2	Ķīmiskas un bioloģiskas ražošanas iekārtas	4 %
XEC1	Citas / sarakstā neminētas	4 %
0EC3	Tehnoloģija kodolmateriāliem, ražotnēm un iekārtām	4 %
9EC3	Raķetes un kosmosa kuģi	3 %
6EC2	Lāzeri, ar tiem saistītās iekārtas un materiāli	3 %
5EC1	Telesakaru preces un iekārtas	3 %
1EC2	Sprāgstvielas, propelenti un ar tiem saistītās iekārtas	2 %
3EC3	Elektroniskas preces, kas izmantojamas ar kodoldegvielas ciklu saistītos lietojumos	2 %
0EC2	Programmatūra kodolmateriāliem, ražotnēm un iekārtām	2 %
1EC6	Toksiskas ķīmiskas vielas, prekursori, patogēni, toksīni un ģenētiski modificēti organismi, ar tiem saistītās aizsardzības un detektoru iekārtas un to komponenti	2 %

19. attēls. Vērtības ziņā galvenie preču veidi, uz kuriem attiecas individuālās un vispārējās eksporta atļaujas

Runājot par galamērķiem, uz kuriem attiecas atļaujas, kas nav visaptverošās atļaujas (20. attēls), jāsecina, ka vērtības ziņā visnozīmīgākais galamērķis bija Amerikas Savienotās Valstis (24 % no kopsummas), kam sekoja Ķīna (19 %), Apvienotā Karaliste (7 %), Dienvidkoreja (5 %) un Japāna (5 %). Tomēr šo sarindojumu ļoti ietekmē *EUGEA*, jo īpaši EU001 (8,2 miljardi EUR), īpatsvars un tajā nav ņemti vērā visaptverošo eksporta atļauju skaita ziņā nozīmīgākie galamērķi, proti, Taivāna, Indija, Honkonga, Singapūra un Turcija. 20. attēlā uzskaitītie galamērķi kopā atbilst 90 % no to atļauju vērtības, kas nav visaptverošās licences.

20. attēls. Vērtības ziņā galvenie galamērķi ārpus ES, uz kuriem attiecas individuālās un vispārējās eksporta atļaujas

Visbeidzot, ziņojumā īpaša uzmanība pievērsta kibernovērošanas preču licencēšanai, ar ko tiek īstenota ES apņemšanās efektīvi novērst risku, ka kibernovērošanas preces tiek izmantotas saistībā ar iekšējām represijām un/vai cilvēktiesību un starptautisko humanitāro tiesību nopietnu pārkāpumu izdarīšanu. 2022. gadā dalībvalstis saņēma kopā 288 pieteikumus par minēto preču eksportu. Visvairāk pieteikumu tika iesniegts par preču veidu "Telesakaru pārtveršanas sistēmas" (216 pieteikumu). Tajā pašā laikposmā tika izdotas 224 atļaujas un 37 atteikumi. Šie skaitļi liecina, ka arī šo licenču skaits salīdzinājumā ar 2021. gadu ir pieaudzis[42], savukārt atteikumu skaits šķiet diezgan stabils[43].

Papildus dažādajām 2021. gadā sāktajām darbībām Komisija un dalībvalstis turpināja koncentrēties uz modernizētajā Regulā paredzēto prasību un pilnvarojumu izpildi. Tā ietvaros tika turpināts darbs dažādajās tehnisko ekspertu grupās, lai uzlabotu kibernovērošanas preču kontroli un eksporta kontroles izpildi, pievērstos jaunajām tehnoloģijām un izstrādātu ES spēju veidošanas un apmācības programmas dalībvalstu licencēšanas un izpildes iestādēm.

Šīs saskaņā ar Divējāda lietojuma preču regulu īstenotās darbības arī ļaus ES efektīvāk sadarboties ar partneriem, lai veicinātu globālu kontroles konverģenci, mazinātu tirdzniecības

[42] 2021. gadā par kibernovērošanas precēm tika izdots 115 licenču.
[43] 2021. gadā par kibernovērošanas precēm tika izdoti 35 atteikumi.

saspīlējumu, palielinātu paredzamību uzņēmumiem, veicinātu ES vērtības un uzturētu starptautisko mieru un drošību.